

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasdos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, július 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Arad és a politikai események.
- A trónörökös fogadtatása Csanádmegyében.
- A politika vasárnapja.
- Ifjabb Nopcsa Elek báró érdekes afférje.
- Letartóztatott bankhivatalnok.
- Válasz Szendrey Mihálynak.
- Megszökött két herceg.
- Forradalom Törökország ellen.
- A tanítók és Tisza István.
- Él-e a Titanic kapitánya?
- Arad megyei szőlők állása.
- Fogságba hurcolt bérlő.
- Tarkaságok.

Tisza és Andrassy.

Arad, július 22.

Két nappal később, hogy Tisza István grófnak az aradi választókhöz intézett nyílt levele megjelent, — napvilágot látott Andrassy Gyulának politikai tanulmánya a „parlamentari eröszak alkalmazásáról.“ Ez a rövid idököz valószínűtlenné teszi, mintha Andrassy egyenesen Tiszának válaszolna. Mégis, miután mindkettő ugyanegy kérdésről szól, önkéntelenül is polémiában állanak egymással és az összehasonlításra kézen kínálkozik a kettő.

A mi nyomban föltűnik: Andrassynál a mesterkelt, szétágazó, az olvasóra farszító gondolatrend és előadásmód. Milyen más, milyen egyenes vonalzatú, milyen világosan követhető, szinte szillogisztikus logikával megalkotott a Tisza István gróf nyílt levelének gondolatmenete. Egyetlen alapgondolat, egyetlen cél felé törekvésnek meggyőződések és meggyőző igazolása ez.

Az Andrassyéban nincs határozott, kitűzött cél, csak egyetlen gondolat: nem csatlakozni egyikéhez sem a szembenálló harcosfeleknek. Kárhóztatni mindegyiket, elítélni a történeteket, harcot bejelenteni Tisza ellen, de nem fogni pártját Justhéknek; dicsérni Tisza jóhiszemű hazafiságát, de megbélyegezni tévedését; élesen gáncsolni Justhék harcmodorát és célját, de azért, bár nem csatlakozván hozzá, egyúton haladni velük: ilyen ellentmondó és nehéz feladatot, a gondolatoknak ilyen scillák és charibdiszek között egyenes, töretlen vonalban való átkormányzását még az olyan kiváló elme sem tudja elvégezni, amilyen Andrassy Gyula gróf. Innen van, hogy amily egyenes a Tisza levele, olyan tekervényes az Andrassy tanulmánya. Amilyen egységes a Tisza gondolatrendje, olyan zeg-zugos és bizonytalan irányu az Andrassy okoskodása. Ellentétek és ellentmondások keverednek benne ténybeli tévedésekkel, a mult eseményekre vonatkozó utólagos állítások meg nem okolt és maga által is csak valószínűeknek mondott, de valójában valószínűtlen föltevésekkel.

Mindjárt az, ami a nagyszabású tanulmánynak aktuális lényege: a parlamenti helyzet további alakulásáról s benne Andrassy személyes szerepéről szóló rész, mennyire ellentmondó. A békét hirdeti a kiélezett helyzet egyetlen orvosságának, de azért komoly harcot jelent be Tisza István ellen. Az obstrukció és az „eröszak“ kölcsönhatásából egy circulus vitiozust vezet le, mely szerint egymást kölcsönösen ingerelni és egyre élesztgetni fogják, aminek

arát az ország fogja megadni: de egyetlen szava, egyetlen megoldó gondolata nincsen. Azaz, hogy mégis van: a választójogi reform, mely szabadabb és olcsóbb választásokat biztosít. De hiszen ezt mindenki egyaránt akarja: egyrészt Tisza és Lukács, másrészt Justh és a szocialisták, harmadrészt Kossuth, Apponyi, Zichy Aladár és Rakovszky is. A kérdés épen az, hogy ki milyent akar, a reform milyen rendszerű legyen. Mert hisz a terjedelemre nézve már mindenki állást foglalt, ebben eltérés ugyszólván nincsen, legfeljebb Andrassy nem nyilatkozott még ujabb az erre vonatkozó számokról. Tehát csak a választói jog rendszeréről van szó. Nos, fogadni lehetne, hogy — a pluralitásos ma már túlhaladott álláspont lévén — Andrassy nem áll közel az ugynevezett „egységes ellenzéki tervhez“, amelyet még nagy jóindulatában is csak „tárgyalási alapnak“ mond, amelyet tehát ő sem fogad el, annál inkább, mert hisz maguk az ellenzéki árnyalatok is csak nagyjában állapotok meg, nem is a választójogi reform érdeme, hanem inkább egy pillanatnyi taktikai cél érdekében.

És még egyet már most meg kell állapítanunk:

Andrassy gróf feltétlenül elítéli az obstrukciót, a mely ellen a véderő-kampány során is állást foglalt. Mi több, megállapítja visszaéléseit és azt, hogy a „magyar vezető társadalom a Justh-párt eröszakos obstrukciója ellen fordult, azt ez az akció maga ellen felizgatta, a vezető társadalomnak Justhék akciója ellenszenves volt“: mégis

A mesterlövés.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

Szó sem férhet hozzá, a herceg kiváló gondot fordított a fia nevelésére, ellátva őt mindazal a becézgető rontással, ami az egyetlen gyereknek jár ki. Tizenkétéves volt a fiu és még játszani szeretett volna, mezitláb futkosni, mint a parasztyerekek, amikor komoly és nehéz tudományokkal tömtek. Előadásokat tartottak neki a család régi hercegeiről, mikor azok még csak grófok voltak, sőt annál is kevesebbek. És itt tisztán azért nyertek minden rendű néhaiak a kisebb rang folytán bünbocsánatot, mert ősök voltak és utódokról gondoskodtanak, akik az előkelőséget fejlesztenék. Az oktatók nem voltak elfogulatlan férfiak a tudományos világnak, épen azért a történetek bizonyos szelíd tompítással kerültek megvilágításba s valami példátlanul nagyszerű és lélekemelő volt tapasztalni, hogy a régi ősök mennyire kitűntek jellemzilárságukkal, hősiességükkel az átlaghosók sorából!

Mindez azonban nem vigasztalta meg az ifju herceget, akiben számtalan reménység összpontosult, mert magányosan állt a családja legalján és számtalan imaráolvarás, más vajakosság sem volt képes elérni, hogy testvéri gyermeklámában olvadjon föl a temperamentuma. Következőleg az ő testi és szellemi jóléte volt a főtörekvése a gondos apának, mert így válik majd ismét terebélyessé a hercegi családja.

Egy kis örömhír csak akkor futotta be az aradot, ha vadászni vitték. Itt is talán a szabadság-

nak örült, a mezőn meg az erdőben nem voltak rideg falak, hanem levegőt talált és közelebb érezte magát az Emberhez, aki nincs béklyóba kötve.

— A fiam lesz az ország első Stüsszije, mondta az öreg herceg néha hajnal felé, mikor eltolta maga elől a kártyacsomagot és méltatlankodva jelentette ki, hogy kétszer egymásután nem szokott osztani. — A fiam, az ifju herceg néma megvetéssel kíséri a foglyokat, mert azoknak a röplése olyan lomha, akárcsak tekerősbéka vállalkozósnak légi utakra.

És belátva, hogy az ezer sebből vérző országon minden jó hazafinak kötelessége segíteni, még pedig olyan módon, amilyenre képes, — elhatározta, hogy a fiut a mesterlövésben tökéletesíti.

Tizenegyéves volt a kis herceg és egy tucat fölörpített négykrajcáros közül tizet el is talált. Hogy kettőt elhibázott, az sem annyira rajta mult, mint inkább a fölhajító ügyetlenségén. Ilyenkor, ha vadász vagy belső cseléd volt a magáról megfélekezett szerencsétlenkezű, hát abban a pillanatban szedhette a sátorfáját.

Igaz is! Miért nem megy az ilyen ember kötörőnek vad sziklaoldalú hegyekbe, miért vállalkozik rendkívül finom talentumokat kívánó munkára!

A cselédség ugyan azért szerzetesi jámborságot megkívánó életet élt, mértékletességet fogadott és megtartózkodásokat vállalt, hogy minden idegszála minden embernek a helyén legyen a nap valamennyi pillanatában s azt a szolgál-

latot teljesítse, ami a hercegi örömeiket segíti kiváló formában elő. A leányok lemondtak a szerelméről és jeges lepedőbe burkolódtak lefekvéskor, a férfiak kemény deszkapadon pihentek, tégladarabokat alkalmazva párnának, gyomrukban ürességgel, hogy az oktalan álmok, véráramlatok nyugtalanító jótékony meddőségben végződjenek.

Abban az időben az ifju herceg már kőszáli zergékre vadászott és lelket vidítóak valának az általa elért eredmények.

Egy vén vadász kísérte minden utján, sok tapasztalattal és immár teljesen lehült vérral. Ennek a jó öregnek csak a hercegi család volt az álma, minden mással végleg leszámolt az eddigi élete folyamán. Meghúzódott a lesálláson és onnan intett kis gazdájának, hogy vigyázz, mert most jön a zerge, légy résen!

A gyerek ma izgatottabb volt a rendsnél, csuszós volt a tegnapi esőtől a hegyoldal, minden pusztító szenvedély fokozottan viharzott benne. Az a nyomasztó érzés feküdt a mellére, hogy elhibázza a legszebb lövést, amikor már közel van a tökéletességhez. A vadásznak messziről, aki két sziklaüreg közé húzódott, csak a feje látszott ki a távolságból, az is inkább csak a fehér pofaszakállával, mintha két tonyérnyi hó maradt volna itt foltnak a télből.

A zergék alighanem messze jártak még, nem mutatta semmi nyom a jövetelüket, pedig ilyenkor kell érezniök. Addig egy hatalmas kőszáli sas közeledett, lassan uszva a levegőben, azzal a fölényes biztonsággal, amely az elhatalmasodott gazdagok szerencséje, vagy butasága.

azt hirdeti, hogy csak kompromisszum útján lehet és szabad Magyarországon politikát csinálni. Vagyis meg kell alkudni az országgal, a vezető társadalom által elítélt obstrukcióval, a mi azt teszi, hogy a többség engedjen a kisebbség erőszakának. De hogy a kisebbség engedjen a többség jogának, hogy engedni köteles, ezt Andrássy nem mondja ki. Holott a kompromisszumnak ilyen megfogalmazásából joggal lehetne azt a tételt levonni, hogy ha a többségnek kötelessége alkura lépni a kisebbségi erőszakkal, akkor mennyivel inkább kötelessége a kisebbségnek, mint a jogrend felforgatójának, deferálnia a többségnek akár hasonló eszközökkel is elért érvényesülése előtt.

Tisza István gróf vasárnap, az ugrai választókerület előtt tisztelgő küldöttségének válaszolva, rámutatott Andrássy érvelésének és vitázó irányának gyöngéire. A legnagyobb ezek között az, hogy Andrássy az események beállításánál, a tények megállapításánál önkényesen jár el, csak hogy a maga álláspontját bizonyíthassa. Még egy hibája pedig az, hogy Andrássy Gyula az elméletek kényelmes sátrában ül, Tisza István gróf álláspontja pedig az események viharát megállva bizonyult igazságnak, történelmi szükségszerűségnek.

Kancellár és külügyminiszter. Mint Bécsből táviratozzák, Berchtold gróf közös külügyminiszter a legközelebbi napokban kurára Karlsbadba utazik, ahol három hetet szándékszik tölteni. A külügyminiszter ezután visszautazik Bécsbe. Augusztus hónap utolsó napjaiban Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár fel fogja keresni Berchtold gróf külügyminisztert, hogy viszonzozza a külügyminiszter legutóbbi berlini látogatását.

Temesvár és a kormány. Néhány héttel ezelőtt Temesvár város közgyűlése üdvözölte a kormányt. Erre ma a következő válasz érkezett: Temesvár szabad királyi város közönsége folyó évi június hó 24-én tartott közgyűlésében hozott határozatával kimondta, hogy a kormánynak a parlamenti munkaképesség helyreállítására és biztosítására irányuló eljárását helyesli és iránta

A kis herceg ráemelte a fegyvert s ebben a pillanatban fölemelkedett ültéből a vadász. Olyan volt, mint egy élő tilalomfa, az ujját a szájához emelte, valamit akart mondani, — de a sas megmélyítette a röpülését és villámgyors kanyarulattal elcsapott. Az utána röpülő golyó csak a sziklát érte, ugyanakkor, amikor a megérkező zergecsapat már fölbukkanva, újból eltűnt.

A gyereknek fejébe szaladt minden vére, legjobban magába szerette volna küldeni a másik golyót, szégyen, bosszúság egyszerre vált benne urrá a fojtott dührohammal, — hát azért inkább a két fehér potaszakáll között elnyuló keskeny sárgaság felé irányította a puska csövét.

... A kerülők vitték holtra váltan haza a hirt, hogy a kis herceg agyonlőtte a vadászt. A golyó a homloka közepére ért, legalább hamar végzett vele.

— Megzavart, mondta apjának a fiú. Mit állt föl az ostoba, mikor látta, hogy biztos zsákmányom a sas!

— Gyermekekem — felelte az öreg ur — ahhoz, amit végeztél, páratlanul ritka szem szükséges. A hegyek között más a levegő fénye, tükröződése, mint a síkságon. Ez mesterlövés volt. A télen velem jössz medvevadászatra. Azonban nem szabad elfelejteni azt sem, hogy vétettél a társadalmi rend ellen: embert öltél. Mint törvényhozó, nem hagyhatom szó nélkül s a megbántott rendet engesztelés nélkül nem hagyhatom. Érezd apai szigoromat, megbüntettek: ma ebédnél nem eszel a gyümölcsből!

teljes bizalommal viseltetik. Midőn ezért az egész kormány nevében hálás köszönetet mondok, jól esik kijelentnem, hogy igaz meglepedéssel töltött el ezen határozat, mely újabb bizonyítéka a t. Törvényhatóság higgadt és az ország üdvét szem előtt tartó felfogásának, amely által vezérelve és egyedül hazafiúi lelkiismerete szavára hallgatva, felismeri azon magas nemzeti érdekeket, a melyeknek védelmére a kormány az ismeretes erélyes, de teljes mértékben törvényes eljárást követte. *Lukács s. k.*

Arad és a politikai események.

(Az aradi munkapárt üdvözlő távirata Tiszához és a kormányhoz. — Válasz a nyílt levélre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Az aradi nemzeti munkapárt elnökségének meghívására vasárnap délelőtt 11 órakor a nagyválasztmány rendkívül népes és lelkes hangulatban lefolyt értekezletet tartott a Fehér Kereszt szálloda külön termében *Kintzig* János elnöklésével. Arad város nagynevű képviselőjének, Tisza István grófnak a választóihoz írt történelmi nevezetességű nyílt levele tette szükségessé, hogy az aradi munkapártot képviselő választmány haladéktalanul megnyilatkozzék és tudomására adja a levél írójának, hogy az aradi párt törhetetlen ragaszkodással, feltétlen bizalommal és szeretettel tekinti őt az országos párt vezérének, akinek politikáját épügy, mint a múltban, most is mindenben helyesli.

A Fehér Kereszt külön terme teljesen megtelt 11 órára, a mikor *Kintzig* János pártelnök az értekezletet megnyitotta.

(A megnyitó.)

— Az elnökség — mondotta — szükségesnek tartotta a választmány összehívását abból az alkalomból, hogy Arad város nagynevű képviselője Tisza István gróf (Hosszan tartó, többször megújuló lelkes éljenzés és taps) hozzánk nyílt levelet írt. Válaszolnunk kell erre a levélre és tudomására kell adnunk, hogy biztosítjuk őt a bizalmunkról, törhetetlen ragaszkodásunkról politikája és szeretetünkéről személye iránt. Midőn az igen nagy számban megjelenő választmányi tagokat üdvözlöm és az értekezletet megnyitom, átadom a szót *Nemess* Zsigmond képviselő urnak.

(*Nemess* dr. — Tiszáról.)

Nemess dr. körülbelül ezeket mondta:

— Tisza nemcsak Aradnak, hanem az egész országnak beszélt levelében, amely dokumentuma ő egyenes lelkének, szintiszta hazafiasságának és a becsület politikájának. Foglalkoznunk kell ezzel a levéllel nekünk is, akikhez közvetlen szólnak annak igazságtal. Belsőülött aradi vagyok — mondotta *Nemess* dr. — mindenkit ismerek itt, de azonkívül sok helyen fordultam meg az országban és elmondhatom, hogy mindenütt a hála szavával emlékeznek meg Tisza Istvánról, azért a cselekedetéért, amelynek megdönthetetlen megokolása a nyílt levél. Nem akarok én Tisza István levele mellett dicsérő szót mondani, mert minden józan magyar részére beszél az magáért. De épen, mert jelentős időkben látott napvilágot, szükséges, hogy annak minden mondatát mélyen emlékünkhöz vésvé az eleven életben megismerjük nagy hatását.

— Csak egy rövid visszapillantást vessünk a múltra és akkor látni fogjuk, hogy annak minden momentuma mennyire igazolja Tisza Istvánt. Ezelőtt a képviselőház minden magyar ember gondolatvilágában a legmagasabb ideál gyanánt élt és azt hitte, hogy ez a testület a haza javát és csak a haza javát munkálja. Így voltam én is és mennyire csalódtam, milyen megdöbbenés fogott el, amikor 1903-ban a parlamentbe kerülve ott az obstrukció tobzódását találtam. Az ellenzékkel kacérkodó Széll Kálmán kormányzása alatt katasztrófától féltünk és azt hittük, hogy a legnagyobb szerencsétlenség szakad ránk az ex-lex állapot révén. Elviseltük ezt is, túléltük a szabad-
elvű párt bukását is, de még mindig biztunk ab-

ban, hogy a magyar ellenzék, amelyről azt hittük, ha nem lenne, akkor meg kellene teremteni, teljesíti kötelességét és feladata magaslatán állva betölti hivatását. E helyett azonban a nagy hang uralma következett. Az obstrukció kormányokat buktatott meg és megteremtette a gyászos és fájdalmas emlékü koalíciót. Pörén állott az ellenzék a nemzet előtt. Látta az ország, hogy nem a *nemzeti vágyak megvalósításáért* élt. De szükség volt erre a kiábrándulásra. Tisza ama november 18-án előre látta, hogy a házszabályok szigorítása nélkül az ellenzék bukásba viszi a parlamentet, de akkor nem hallgattak rá.

Azóta az események, a közvélemény érlelték meg és sürgetőleg követelték a történeteket. Az ország egy dolgozó parlamentet akart, amelynek működését az ellenzék megakadályozta. Ezt a közvéleményt képviseli a munkapárt, amely az egész országnak igazi lelkesedése közepette alakult meg, mert sem Magyarországon, de sehol az egész világon nincs meg arra a lehetőség, hogy egy párt ekkora többséggel kerüljön a parlamentbe, ha azt a kormány pressziója, vagy befolyása hozta létre. A koalíció országrontó munkájából kiábrándult nemzet teremtette meg e pártot, amely beismerem elkövette azt a tévedést, hogy nem teremtette meg születésének percében a parlamenti munka lehetőségét: a házszabály-revizíót. Azonban tisztelt Uraim jóhiszemű tévedés volt ez, mert nem hihette senki, hogy legyen magyar párt, amely a nemzet képviselőjének munkásságát megakadályozza.

Minthogy azonban két éven át csak ez történt és a parlament a lealacsonyodásnak a végső fokához jutott közel, Tisza cselekedett, mert erre kényszerítette őt az ellenzék, amely nemcsak a képviselőházat tette tönkre, hanem az ország becsületét szennyezte be. Es mert ezt tette, mert ezért cselekedett, azért nevetséges az a frázis, hogy mi Bécs szolgái vagy. Ha van valaki a magyar politikai életben, aki Ausztriával szembeszáll és annak ellent állni tud és merészel, akkor Tisza István az, akit méltán illet meg a legkurucabb disz magyar jelző. Csak sajnálni tudom, hogy június negyedikén nem volt ott az egész nemzet a parlamentben, mert akkor mindenki látná és tudná, hogy Tisza István nem az ellenzékét fékezte meg, hanem egy sokkal nagyobb veszedelmet és bajt hárított el a nemzet feje felől. *Az alkotmányt fenyegette veszedelem Bécs részéről*, amelynek lábainál hevert az ellenzék. A magyar közvélemény teljesen közönyös volt és ebből azt következtették Ausztriában, hogy most már minden lehet. Tisza látta és tudta, hogyha az ország nem áll egységesen ellent, olyan dolgok következhetnek, amihez képest még a bemasirozás gondolata is tréfa. Tisza az ország beolvasztását akadályozta meg és ezért a történelem hálás is lesz neki.

— Aradi választóitól kér itéletet nyílt levelében nagynevű képviselőnk és mi kimondhatjuk ezt és ország világ előtt vallhatjuk, hogy amit cselekedett, a legnagyobb hazafiúi cselekedet volt: áldozat az elnöki szék elfoglalása által, harminc éves politikai mult erkölcsi tőkéjének latbavetése által, az obstrukció letörése és a parlament megmentése által. Azt kérte, egyedül a nemzetől, hogy értesse őt meg és kövesse. Mi kijelentjük, hogy követni fogjuk őt (hosszantartó taps és helyeslés) és ezért azt indítványozom, hogy *változtalan bizalmunkról, szeretetünkéről biztosítsuk őt.*

(Miért Tisza?)

Nemess dr.-t lelkes beszédéért percekig tartó ovációban részesítették a jelenlevők és a tüntetés csillapultával a következőket mondotta *Kintzig* János párt elnök:

Mi, akik itt vagyunk, mindnyájan ismerjük Tisza István levelét, amely nyílt és férfias, mint Tisza minden cselekedete és ezért felesleges is ahhoz kommentárt fűzni. Azonban két momentumra mégis rá akarok mutatni és ez az, hogy igen sokan azt mondják, hogy Tisza eljárása tul-erős volt és igen sokan azt kérdezik: miért épen ő vállalkozott és nem más párttag. A felelet mindkét esetben könnyű. Az obstrukció, amelyet az országban ezelőtt szimpátia fogadott, ha elvileg el is itélték, fejlesztette ki a felfogást, hogy a házszabály valami szentség és ugy kezelték, hogy egy jelentéktelen kisebbség meg tudta akadályozni a parlament tevékenységét. Ezt a természetellenes helyzetet csak erős rendszabályokkal lehetett megoldani. Hogy mikép, azt ismerjük Tisza cselekvéséből. Ha valaki meg tudná mondani, hogy ezenkívül milyen megoldás állott volna az ország ren-

delkezésére, akkor a szemrehányás jogosult lenne. Meg kell nyugodnunk abban, hogy június negyediké nem volt szép nap, de szükséges nap volt és úgy kellett történniök az eseményeknek, ahogy történtek.

— *Hogy miért Tisza?* Nincs a pártnak egyetlen tagja sem, aki nem vállalta volna a hálátlan feladatot, mert láttuk, hogy június negyedikén tömör és egységes volt a munkapárt. De Tiszának kellett elől járnia, mert ha nem tette volna, nem lenne ő az az inkarnációja az igazi magyar férfinak, aminek őt ismerjük. Háboru volt, amelynek eldölte, megsemmisülést, vagy diadalt jelent. És ennek a megvívására csak a vezér vállalkozhatott. A politikája végrehajtását csak ő vállalhatta. Ezért él bennünk a lelkesedés, a ragaszkodás és a szeretet iránta és követni fogjuk őt mindenhova.

(Az üdvözlő sürgöny.)

Az elnök szavait zajos taps fogadta és ugyancsak egyhangú lelkesedés tört ki azután, hogy *Pálmai Lajos* dr. arra kérte az értekezletet, hogy a következő üdvözlő táviratot küldje Tisza Istvánnak:

Amidőn Nagyméltóságod a nemzet testét megőrlő, parlamenti életünket már-már létalapjában megindító obstrukció ellen folytatott évtizedes küzdelemnek diadalmas befejezése után választói elé lép, hogy a közelmúltnak egyedül Nagyméltóságod ténykedéséből álló nagyfontosságú politikai eseményeiről beszámoljon választóinak változatlan és törhetetlen ragaszkodásáról biztosítja Excellenciát. Hazafiúi lelkünk egész melegével kísértük figyelemmel Nagyméltóságodnak a parlamenti rend helyreállítását célzó önfeláldozó vállalkozását és most, amidőn előttünk fekszik a magyar parlamentárizmus megmentéséért vívott eme nagy harc eseményeinek a lángoló hazafiuság, a törvények és törvény erejű szabályoknak logikus magyarázatán és az állam érdekeit megvédő végzettség jogán alakuló megokolása, Nagyméltóságod iránti bizalmunk és szeretetünk csak fokozódik. Nagyméltóságod visszaadta Magyarországot és a magyar parlamentet önmagának, megmentette a hazát a szabadsághól kifejlődött szabadság sulyos kártételeiből és szabaddá tette az utat az igazi és eredményes parlamenti munka részére. Az aradi nemzeti munkapárt Excellenciád nyílt levelének visszhangjaképpen kijelenti, hogy amiként eddig törhetetlen ragaszkodással kitartott Excellenciád politikája mellett, úgy a jövőre nézve is biztosítja kegyelmességedet odaadó és lelkes támogatásáról abban a hazafias, céltudatos küzdelemben, amely az eddigi eredmények betetőzése képpen igazán boldog Magyarországnak fogja alapját megvetni.

(A közgyűlés összehívásáért.)

Miután az elnök kimondotta, hogy az értekezlet egyhangúlag elfogadta *Pálmai* indítványát és ezt határozattá emelte, *Halmay Andor* szólalt fel.

— Szükségesnek tartom — ugymond, — hogy Tisza történelmi megnyilatkozásával ne csak a választmány, hanem a párt egésze is foglalkozzék és arról megnyilatkozzék. Tudom, hogy a dolog technikája hozta magával, azt is, hogy mára csak a választmányi ülést hívhatta össze az elnökség, mert a nyílt levél megjelenése után rövid időre felelni kellett. Azt hiszem azonban, az egész választmányának a véleményét fejezem ki, ha arra kérem az elnökséget, hogy amikor ezt célszerűnek tartja, az aratási munka befejezte után a parlament megnyitása előtti napokban hívja össze a párt-közgyűlést, hogy az is kifejezhesse bizalmát vezére és Arad város képviselője iránt. A párt egyeteme is adjon visszhangot annak, mit most a választmány, a párt törvényes képviselője és ügyei-
nek intézője már kifejezett. Azzal a kéréssel, hogy az elnökség alkalmas időben hívja össze a pártgyűlést, elfogadom az elhangzott indítványt.

Kimondotta végül a választmány *Reinhart* Gyula indítványára, hogy *Lukács László* miniszterelnököt és a kormányt üdvözlö.

Az elnök végül kijelentette, hogy *Halmay* indítványára értelmében az elnökség a parlament megnyitása előtt a pártgyűlést egybe fogja hívni.

(A kormány üdvözlése.)

Az aradi nemzeti munkapárt elnöksége *Lukács László* miniszterelnökhez a következő táviratot intézte: Az aradi nemzeti munkapárt *Tisza István* gróf nyílt levelének hatása alatt feltétlen bizalommal üdvözlö és törhetetlen hűségéről és ragaszkodásáról biztosítja Nagyméltóságodat és a vezetésé alatt álló kormányt.

Lukács László miniszterelnök az üdvözlő táviratra a következő választ küldte: Az aradi nemzeti munkapártnak szíves üdvözléseért a magam és minisztársaim nevében őszinte köszönetet mondok. Bizalmuk és ragaszkodásuk kifejezése benső örömmel tölt el.

A trónörökös fogadtatása Csanádmegyében.

(A királygyakorlatok előkészületei. — Tilosak a moziféltételek. — Betömött kutak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Battonya, július 21.

A napokban már beszámoltam az *Aradi Közlöny* hasábjain azokról a fontos előkészületekről, amelyeket a közeli királygyakorlatok alkalmából a hatóságok vezetői tettek.

Ezeket most még a következőkkel egészíthetem ki: Téves a szegedi sajtónak az a híre, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös Szegeden fog lakni. A főherceg egész környezetével Mezőhegyesen száll meg és érkezéskor Csanádmegye képviseletében *Petrovics Mihály* battonyai főszolgabíró fogadja, mint aki főszolgabírja annak a járásnak, amelynek területén a trónörökös tartózkodik.

Csanádvármegye alispánja minden községben rendeletet bocsátott ki a kocsis- és főleg az automobilközlekedés rendezése tárgyában. Fontos és a közönség figyelmébe eléggé nem ajánlható rendelkezések azok, amelyeket az 1910. évi 5700 B. M. r. alapján újít fel az említett rendelet. Különösen utasítja ez a községi előjáróságokat arra, hogy az autobiloknak megdobálása, megtámasztása és a bennülők épségének veszélyeztetése — ami, sajnos, gyakran előfordul — mily sulyos büntetőjogi következményekkel jár és intézkedik, hogy ez a közönségnek újból és megfelelő formában tudtára adassék.

Első közleményünkben már említést tettünk arról, hogy *Petrovics Mihály* főszolgabíró az összes kutak vizét megvizsgáltatta. Ez az előrelátás megelőzése volt annak a rendeletnek, a mely most a hadtestparancsnokság 5804—912. sz. megkeresése folytán napvilágot látott és a mely elrendelte azt, a mit a főszolgabíró saját kezdeményezéséből már előre teljesített, még pedig oly szigorral, hogy például egyedül *Battonya* községben 76 kutat tömetett be.

Sok üzleti reményt tett tönkre a hadvezetőségnek az a fontos intézkedése, a melyben kereken kijelenti, hogy moziféltételek és reprodukálásra való fényképféltételek készítése egyszerűen tilos, elhagyás és rendőri eljárás terhe mellett, annyira, hogy még amatőröknek is a cs. és kir. hadügyminisztériumhoz kell fényképezési engedélyért folyamodni.

Ilyen módon a szegény amatőröknek a legkedvezőbb kilátásaik vannak arra nézve, hogy kérvényeik jövő év ilyenkorra kedvező elintéztést is nyerhetnek. Hiszen a mi azt illeti, a kémkedés meggátolása szempontjából e drákói rendelkezés csak helyeselhető.

A már említetteken kívül nagy fontossággal bírnak a több irányú biztonsági rendelkezések. Így például egészségügyi és főleg állategészségügyi szempontból nagy sullyal bíró rendelkezés

az, hogy a hadgyakorlatok színterén az összes vendéglőkben és csárdákban a félszereket, istállókat és lóistállókat a legnagyobb gondal frissen kell fertőtleníteni. A hol az ellenőrzés ennek el-
lenkezőjét tapasztalná, ott az ellenszögölők törvényes retorzióknak néznek elébe.

Arra való tekintettel, hogy a hadvezetőségnek milliókat érő felszerelése tűzbiztonsági szempontból is kellően meg legyen védve, külön jelentésekben kell beszámolni az egyes községek és főleg Mezőhegyesnek tűzoltói készenlétééről és felszereléséről, külön figyelemmel arra, hogy úgy nappal, mint éjjel permanens tűzország álljon rendelkezésre. E tekintetben különben aggodalomra nincsen ok, mert az összes községek jól szervezett tűzoltósággal rendelkeznek és kivált Mezőhegyes, a hol a tűzoltóságot maga az állami ménesbirtok tartja fenn.

Azt is említettük már első közleményünkben, hogy szerencsétlenségek elkerülése végett a közönséget erős kordon zárja majd el a gyakorlatok színterétől. Ez ujabban annyi változáson ment át, hogy a vármegye alispánjánál, vagy a járási főszolgabírónál jelentkező egyének nevei kimutatásba foglalva és véleményezéssel ellátva fel fognak terjesztetni a hadvezetőséghez. A kiket az töröl a kimutatásból, azokat nincs földi hatalom, a mely a gyakorlatok szemtanujává tehetné, a kikre azonban kimondják a „permittitur“-t, azok 20 fillérért egy kis, láthatóan viselendő érmecskét fognak kapni és fentartott helyekről végig élvezhetik a pompás színjátékot. H. I.

TANÜGY.

A tanítók és Tisza István.

Távirati tudósítás.

Szombathely, július 22.

Tisza István gróf a mai napon levelet intézett *Guelh* Gyulához, a felsőöri kerület országgyűlési képviselőjéhez és levelében a tanítói kar anyagi helyzetével foglalkozik. Az érdekes levél a következő:

— Kedves Barátom! Igen érdekes leveled tartalmaért hálás köszönetet mondva biztosíthatlak, hogy egyáltalában nem tiltok előttem, hogy méltatlan eszközökkel igyekezzenek a magyar tanítói kart ellenem felbujtogatni. Igaz, én mint a világon senki másnak, a tanítói karnak sem hízlek és nem igyekszem elégedetlenségük szításával, vágyaik felesigázásával olcsó népszerűséget szerezni magamnak. Épen ezért, mint más közszolgálati ágak tagjaival szemben, a tanítói karral szemben is kötelességemnek tartottam nyíltan megmondani, amidőn egyben másban nem helyeselhettem eljárásukat. Ez a kritika csak a tanítói kar mozgalmának egyes jelenségei, főleg egyesek modora és taktikája ellen irányult, mindenekelőtt a tanítói karhoz méltatlan azon eljárás ellen, amelylyel egyesek a kötelesség teljesítés megtagadásával igyekeztek a tanítói kar kívánságainak teljesítését kikerüszkolni. Légy meggyőződve róla, hogy a magyar tanítói kar nemes hivatását senki sem méltányolja jobban nálamál és az anyagi eszközök korszerű javítására irányuló törekvéseiket megértő rokonszenvvel kísérem. Csak azt óhajtom, hogy vegye tekintetbe a tanítói kar az államnak és más társadalmi osztályoknak az anyagi helyzetét is és ne hunyjon szemet azon óriási át-
alakulás előtt, amely épen a tanítók anyagi helyzetében egy emberöltő alatt beállott. Szívélyesen üdvözlöl igaz barátod *Tisza István*.

A város tandíj-jövedelme. Arad város iskolaszéke ma délután *Varjassy Lajos* polgármester elnöklésével tartott ülést, melyen a tanév bezárultával szükséges adminisztratív jellegű ügyeket intézte el. Az iskolajazgatók kimutatásai szerint a városi pénztárba az 1911—12 ik tanévben hatvanegyezer korona tandíj folyt be.

Fogságba hurcolt bérlő.

— Az eltűnt gabona. —

Távirati tudósítás.

Pécs, július 22.

Berzsenyi Jenő dr. siklósi járásbíró, mint vizsgálóbíró helyettes, ma délben kihirdette az előzetes letartóztatásról szóló végzést, Henzler Lőrinc Szödönypusztai bérlő előtt. A letartóztatás, óriási feltűnést keltett Siklóson, ahol Henzlernek, aki képesített középiskolai tандр és tartalékos tüzérhadnagy, kiterjedt rokonsága van.

A letartóztatásnak ép annyira rejtélyes, mint különös az előzménye.

1911. december 31-ig a siklósi Spitzer M. cég bérelte Benyovszky Mór gróf mintegy 1300 holdnyi Szödönypusztai gazdaságát. Az említett napon azonban a bérlet lejárt és azt Henzler Lőrinc vette át. Az új bérlő, a budapesti egyetemen elvégezte a bölcsészeti szakot, de a diplomáját, kenyérszerzési célra sohasem használta föl, mivel jobban szeretett gazdálkodni. Az édes apja Henzler András vagyonos ember és ő adta a pénz egy részét fia új foglalkozásához.

A Spitzer-cég a pusztai tulajdonosával történt megegyezéséből kifolyólag a szödönyi magtárban hagyta magvas gabonáját, melyet időközben a budapesti Strasser és König gabonakereskedő cégnek adott el. A gabona elszállítása a tavasszal történt meg, amikor is Spitzerék nagy meglepetéssel tapasztalták, hogy a magtárban elhelyezett gabonából: 126 métermázsa zab, 20 q. buza és 24 q. tengeri minteg 4000 korona értékben eltűnt.

A nagymennyiségű gabona titokzatos elveszését nyomban bejelentették a drávaszabolcsi csendőrsőn. A csendőrség meg is indította a nyomozást, de minden eredmény nélkül. A napokban váratlan fordulat következett be. Spitzeréknél ugyanis megjelent Henzler egyik volt kocsisa: Szávits Sándor, aki különös leleplezéssel szolgált. Elmondta, hogy a gabonát ő és egy másik kocsis társa lopták el, a gazdájuk Henzler bérlő egyenes felszólítására.

Arra nézve, hogy mi történt az elemelt gabonával, azt adták elő, hogy a búzát és kukoricát a környékes gazdáknál értékesítették. A zab egy részét pedig a földbe vetették.

A kocsis szerint a lopott zabból, mintegy százhatvan holdnyi területet vetettek be. Ugyanígy vallott, a másik kocsis Szabó Sándor is. A csendőrség ezek után kihallgatta a bérlőt, Henzler Lőrincet is, aki a leghatározottabban tiltakozott a két kocsis súlyos vádjá ellen. Kijelentette, hogy az egész dologról semmit sem tud, ahhoz semmi közük. Szávitsot gorombáskodása miatt elbocsátotta és az most boszut áll.

Berzsenyi Jenő dr. h. vizsgálóbíró, a gyanúok alapján a további nyomozás érdekében Henzler előzetes letartóztatásba helyezte. A bérlőt és a két kocsis ma délután, csendőri fedezettel be is vitték a pécsi kir. ügyészségre.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Bírói kinevezések.** A király Popovits Péter máriaradnai, Szücsy Géza körösbökényi kir. járásbírói birákat s Pogonyi Nándor budapesti ügyészt a VII. fizetési osztályba nevezte ki. Somkuti Sándor battonyai, Szalay Dezső dr. kisjenői, Harkay József nagylaki és Pásztor Imre vingai járásbírói albirákat pedig jelenlegi székhelyükön járásbírói birákká nevezte ki.

§ **A kivándorlási ügynök pöre.** Budapestről jelentik: A kivándorlásra való csábítás miatt letartóztatott *Bolgár-Lessing* Lajos ellen az ügyészség kivándorlásra való csábítás büntette miatt tett vádat, mert a nyomozat során kitűnt, hogy *Bolgár-Lessing* Lajos ügynöke egy hajózársaságnak, a

melytől províziót kapott és amelytől egyenes megbízása volt, hogy Oregonba csábítson kivándorlókat. Ebben az ügyben e hónap 25-én, csütörtökön lesz a törvényszéki főtárgyalás.

A politika vasárnapja.

(Tisza válasza Andrásynak. — Ellenzéki népgyűlések)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 22.

A politika hullámai, melyek oly magasra csaptak a parlament nyári szünete előtt, sehogy sem tudnak lecsendesedni. A népgyűlések, nyílt levelek, proklamációk, üdvözlések és hírlapi cikkek egymást érik.

Vasárnap Tisza István gróf Geszten mondott beszédet; az ugrai kerülethez tartozó falvak küldöttsége előtt adta meg a választ Andrásynak nagy történelmi tanulmányára.

Mezőssy Béla volt államtitkár a Kossuth párt lapjában kijelenti, hogy az ellenzék a delegációban az ősszel hetekig tartó harcot indít a kormány ellen.

Justh karlsbádi kuráját befejezve hazaérkezett, de már el is utazott Riminibe — utókurára.

Tisza üdvözlése.

Az ugrai kerület, amelyhez hozzátartozik a Tisza-család ősi birtoka, Geszten is, vasárnap üdvözölte Tisza István grófot az ellene intézett merénylet megghiusulása alkalmából. A kerület huszonnyalc községének népe gyűlt össze erre az alkalomra a geszti kastély parkjában. A fölvonulást *Barthos* Adorján főszolgabíró rendezte.

A választók nevében *Markovics* Antal pártelnök és *Makay* Sándor üdvözölte Tisza István grófot, aki hosszabb beszédben válaszolt az üdvözlésre.

Tisza igen hosszasan foglalkozott Andrásy Gyula grófnak a Magyar Hírlap szombati számában megjelent nagy tanulmányával és főként azt mutatta ki, hogy Andrásynak az angol parlamenti életből vett precedensei helyt nem állók. Majd újra azt fejtegette, hogy a június 4-iki erőszak föltétlenül szükséges volt, mert a parlamenti anarchia már végveszedelembé döntötte az országot. Megemlékezett Tisza az ellene intézett merényletről is.

— Az önök idejövételét, ugymond, közvetlenül az a körülmény idézte elő, hogy a közügy iránt való kötelességem teljesítése bizonyos személyes veszedelmet idézett elő rám nézve. Hát, tisztelt barátaim, aki nem él illúziókban, aki helyesen fogja föl az életet és az ember sorsát az életben, az mindig kész lehet rá, hogy bármely pillanatban baj, vagy veszedelem érheti, annak minden pillanatban készen kell lennie az elutazásra — arra a nagy utra!... És annak ezzel szemben a lelki nyugalmat, csak a mindnyájunkat gondozó édes atyába, a Gondviselésbe vetett bizalomban kell keresni, amely Gondviseléssel szemben végtelenül csekély, tehetetlenül vergődő parány minden ember. Veszedelem környezte tehát mindannyiunkat, környezhetnek veszedelmes bizonytalanságok, a jövő beláthatatlan esélyei, a melyekkel szemben nevetséges dolog minden emberi előrelátás, a magát feltű embernek minden óvatossága. S ha ilyen az emberi élet, hát, higgyék meg nekem, boldognak érezheti magát az az ember, aki egy igazán nagy, nemes és szent célért tehette ki veszedelemnek az életét. (Lelkes éljenzés.) Ebben a megnyugtató tudatban és az Uristen megőrző keze iránt való végtelen hálával lelkemben tekintek vissza a múlt eseményeire; ezzel az érzéssel szívemben megyek neki a beláthatatlan jövő esélyeinek és örömmel érzem azt és köszönöm önöknek, hogy nyugodt lehetek a felől, hogy ebben az utamban is velem lesz az önök bizalma

és szeretete. (Hosszas élénk tetszés, helyeslés és éljenzés.)

Az üdvözlés után háromszáz terítékű lakoma volt, amelyen számos fölköszöntő hangzott el Lukács László miniszterelnöknek üdvözlő táviratot küldtek.

Justh Gyula utazása.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke vasárnap Budapestre érkezett, innen hétfőn reggel a fiemei gyorsvonattal ismét tovább utazott *Riminibe*, hol utókurát fog tartani. Justh augusztus elején érkezik vissza Budapestre, hogy ismét elinduljon országos agitációs körújtára.

Győzni, vagy bukni.

Erről a kérdésről Mezőssy Béla volt államtitkár a Kossuth-párt lapjában ezeket írja:

Az őszi ülésszak a legkiméletlenebb harc jegyében fog megindulni. Ebben a tekintetben az egész ellenzék, mint egy ember egységes lesz, helyt fog állani! Ha föltevésemben csalódnám, úgy már engemet sem kellene sem mandátumomtól megfosztani, se börtönbe dobni: én egyszerűen letenném képviselői megbízólevelemet választóim kezébe, mert nem tudnék, nem akarnék tagja lenni egy olyan ellenzéknek, amely a történetek után Lukács Lászlóval és Tisza Istvánnal békét kötött. Fölfogásom szerint a taktikai eszközökben okvetlenül változtatnunk kell. A legkiméletlenebbül folytatandó harcot már a delegációnál, illetve azok tárgyalásainál föl kell vennünk. Nagy hibának tartanám — ha Lukács László addig helyéről el nem pusztul — az őszi delegációnális ülésekről való távolmaradást. Már ott Bécsben módunkban lesz kenyértörésre vinni a dolgot. Látni akarjuk, hogy Láng Lajos is ép egy a bécsi rendőrökkel fog hennünket kivezetetni, vagy talán besukatni, mint ahogy Tisza István tette, vagy tenni óhajtaná? A magyar tartománygyűlés hangja nem hat messze, de egy delegációnális ülésszak, amelynek keretét módunk van hetekig terjedő vitára küldeni: egy delegációnális ülés, amelyben Lukács László egész politikai multját és közéleti tevékenységét a nagy világ színe előtt Bécsben hozzuk a nyilvánosság elé: ez lenne az a méltó preludium, amely a magyar parlamenti tárgyalásokat előkészíthetné. A kocka el van vetve. Az ellenzék számára csak egy út van: vagy győzni, vagy elbukni becsülettel! A parlament porondján vagy mi maradunk ott, vagy a Lukács-kormány. Nincs más kibontakozás!

A vasárnapi népgyűlések.

Pestujhelyen vasárnap tiltakozó népgyűlés volt, melyen Jászi Oszkár mondott beszédet a kormány ellen és az általános választójog mellett. Beszért még: Sellő Vilmos, Klárik Ferenc és Erdélyi Sándor.

A nagyszombati választókerület néhány községében, Felsődombon, Felső- és Alsókorompán és Nahácon vasárnap délelőtt és délután népgyűlés volt, a melyen Vermes Zoltán munkapárti képviselő beszámolót mondott.

Sepsiszentgyörgyön az egyesült ellenzék tartott népgyűlést, melyen Sass József, Kalmár Antal, Nagy György és Korniczky Dezső mondott beszédet.

Szászvároson beszámolót mondott vasárnap délután a kerület munkapárti képviselője, *Farkas* Pál. A beszámolót a Transzilvánia-szálló disztermében tartották meg, ahol a Magyar Távirati Iroda jelentése szerint feltűnően sok mérsékelt román földműves jelent meg. A magyarság nevében Dósa Dénes pártelnök, a szászok nevében Orendi Gyula, a mérsékelt románok nevében pedig Tinkó Aurél üdvözölte a képviselőt, akinek bizalmat szavaztak.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdelési osztály	— — — — 151
Nyomda	— — — — 151

Ifjabb Nopcsa Elek báró érdekes afférje.

— Az antiduellista ügyvéd. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Az ujaradi báró Nopcsa-féle birtok várományosa, ifjabb Nopcsa Elek bárónak, aki tudomásunk szerint már részben tulajdonosa is az uradalomnak, figyelmet keltő afférje keletkezett Ulain Ferenc dr. dévai ügyvéddel. Három évvel ezelőtt Forster János ajánlatára Ulain dr. jogtanácsosa lett a Nopcsa uradalomnak, a melynek vezetésében ifjabb Nopcsa Elek báró is tevékeny működést fejt ki. Tudvalévő, hogy a Nopcsa uradalomnak negyven holdnyi terület körüliferenciái voltak néhány környékbeli birtokossal. Ezt a negyven holdat az ujaradi telekkönyvben Ulain jogtanácsosságának ideje alatt az említett birtokokosok nevére írták, úgy, hogy ez a legalább 100,000 korona értékű fekvőség a Nopcsa uradalom számára elveszett. Özvegy Nopcsa Elekné báróné későn értesült erről és kérdést intézett Ulain jogtanácsoshoz, aki azt felelte a bárónénak, hogy az ifjabb Nopcsa báró felületessége következtében történhetett meg ez a kellemetlenség. Az ifjú bárót rendkívül bántotta az alaptalan vádaskodás és jelenlegi tartózkodási helyéről, Szacsal községből úgy intézkedett, hogy lovagias uton szerezhesse elégtételt Ulainnal szemben az őt ért bántalomért. Mivel ez sikertelen maradt, a háró a következő erélyes levelet intézte az ügyvédhez, aki különben már nem jogtanácsosa az uradalomnak:

Ulain Ferenc dr. Déva. A midőn Ön az ujaradi uradalomban jogügyi tanácsadó volt, elbírálás végett bemutatott Önnek egy végzés, mely szerint ca. 40 hold terület, mely telekkönyvileg az uradalom nevében állott, más egyéneknek nevére való átiratása engedélyeztetik. Indokul hozza a végzés, hogy az uradalom magát a tárgyaláson nem képviseltette és így az átiratás ellen kifogással nem él. Ön engem akkor legalább is vétkes mulasztással vádolt az érdekelte felekkel szemben, anélkül, hogy bármi módon is utána járt volna a dolognak. Ha ezt megtette volna, rájött volna, hogy annak idején Zselénszky Róbert gróf azon területet egy ugyanakkora területtel becsérélte, mely utóbbi uradalmi földekkel volt körülvéve. Az átiratás a parasztagazdak részéről annak idején alighanem költségek megtakarítása végett elmaradt. Mindezeket Hemmen dr. ujaradi ügyvéd arról igen könnyen megtudhatta volna. De köz tudomás, hogy az átiratási tény mitsem változtatott a birtoklasi igény bejelentésére, illetve a terület visszaperlésére vonatkozólag és így, ha Ön ezt nem ajánlotta, világosan kitűnik, hogy tudta, miszerint az uradalomnak ottani jogos követelése nincsen. Mégis távollétemet a legaljasabb módon felhasználva, megrágalmazott. Felkértem Gyurcsi László és Barsay Adám főhadnagyokat, hogy lovagias elégtételt szerezzenek nekem. Megbizatásukat azzal adták vissza, hogy Önnel szemben lovagias elintézetést nem vállalhatnak, amennyiben Önnek elintézetlen ügyei vannak. Megdöbbent, amidőn tapasztalom, hogy a magyar ügyvédi karnak már vannak olyan alakjai, kik elég gyávák arra, hogy minden kézzel fogható ok nélkül sértegetnek, de elégtételt nem adhatnak. A modern antiduellista, ha Ön ez akar lenni, nem sért, társadalmilag a sértő felet itéli el, ki a tisztességről megfélemedezett s akkor, a krakélereskedéseket visszautasítja. Jó lesz, ha ez az Ön esete, a jövőre nézve ezen leckét épen azért az antiduellisták érdekében megszívlelni. Ha pedig nem antiduellista principiumokból kifolyólag, nem intézi el ügyeit olyformán, hogy uri ember sértésekért Öntől elégtételt nem nyerhet, úgy csakis mint a műveltség legalacsonyabb fokán álló egyént teljes megvetéssel illetném.

Fentiek után lehetséges tisztelettel ifj. Br. Nopcsa Elek. Szacsal, 1912. július 18.

Az ügyvéd hosszú nyílt levélben felelt a sértésekre és miután a birtokátírás historikumát elmondta, — önmagát ártatlannak jelentve ki az ügyben — saját személyéről és lovagias felfogásáról a következő különös dolgokat adja elő:

Nagy kár volt ennyire felizgatnia magát. El-

sősorban kár volt érte azért, mert tudtommal az ügyvédi kar és a bátorság a multban sem voltak valami tulságos szigorúsággal egymás mellé rendelt fogalmak és ezirányu gyökeres változás a jövőben is alig remélhető. Ne méltóztassék tehát gyávaságnak, az ügyvédi kar sorsát tekintve, tulságosan nagy sulyt tulajdonítani. Másodsor pedig kár volt annyira megdöbbenie azért, mert én nem is vagyok annyira „antiduellista”, amennyiért érdemes volna az embernek valami tulságosan megdöbbenni. Életrajzom kutatói azt állítják, hogy fiatalabb éveimben, ugynevezett legénykoromban „duellista” voltam. Holmi tudományos izü előadáson megkockáztattam azt a kopott frázist, hogy a katonai intézmény improkutív; ebből „lovagias” ügy keletkezett; egy tisztikar provokált; a végén kardra mentünk; ki is kaptam. E hőstetemnek vármegyénkben számos tudója van.

Ezért mondom: az én csekélységem jelenleg sem nem „duellista”, sem nem „antiduellista”. Mindössze és csupán csak: családapa. Méltóztatik tudni, nálunk, munkából élő polgárok nál a férj és apa szeme, keze, lába többekért él; ha vak a férj, vak az asszony is, ha béna az apa, a gyermek is. Így van ez minálunk. És ezért vagyok én olyan gyáva! Ha úgy hozná a sors, hogy ismét urává válnék önmagamnak, akkor új hőstetre legott készen állnék Önnek is, másnak is. Pedig, higgye el Urain, a mának honfenntartó proletárjaival érzesben közöselkemtől ugyancsak idegen a cimeres ősök e kétes becsühonszerző hőbortja.

Legvégül pedig bejelenti, hogy a fiatal báró a dévai járásbíróóság büntető osztályánál becsület-sértés miatt feljelentette.

Megszökött két herceg a hitelezők és az asszony elől.

Saját tudósítónktól.

Bécs, július 22.

Két herceg eltűnt: az egyik Miguel braganzai herceg, (akinek milliós váltópöréről vasárnap írt az Aradi Közlöny) a másik Albert Cézár bourboni herceg. Az első hitelezői keresik nagy buzgósággal, de nagy kudarccal is, a másodikat pedig fiatal felesége körözteti, akit hűtlenül elhagyott és aki válópört indított ellene. A két herceg kalandos esetének története a következő:

Amióta Miguel braganzai herceg feleségül vett egy amerikai dollárhercegnőt, azóta a herceg ellen folyó ügyek száma megesappant. Nem azért, mintha a herceg a nagy hozományból kifizette volna legnyomasztóbb adósságait, hanem mert a hatóságok nem tudják kikutatni, hol időzik jelenleg a herceg. Legutóbb egy Bécsben élő ismert arisztokrata egy millió korona erejéig indított pört a herceg ellen, akinek mindeddig nem tudták az idézést kézbesíteni. Thurn-Taxis Sándor herceg követeléséről van szó, amelynek váltó az alapja.

Körülbelül öt évvel Miguel herceg rendkívül zavart anyagi viszonyok közt élt. Akkoriban bizonyos Speil Róberthez fordult, aki megbizást kapott, hogy a herceg számára különféle pénzügyleteket lebonyolítson. Valóban sikerült is neki rövid idő alatt néhány százezer koronát folyósítani, de csak úgy, hogy a herceg által kiállított váltókat Speil és a felesége is aláírta. A herceg akkor ugyancsak erőlködött, hogy anyagi bukását meg ne tudja a világ, mert minden reménysége gazdag házasságában volt és ennek lehetőségét nem szerette volna kockáztatni. Azon fáradozott tehát, hogy minden ellene irányuló követelést kielégítsen, hogy így a nyilvánosság számára lehetlenné tegye magánviszonyainak minden fészegetését.

Ebben a helyzetben fölkereste Thurn-Taxis herceget azzal a kéréssel, járjon a kezére a milliós kölcsön fölvetelésében. A herceg, aki távoli atyafia Miguel hercegnek, elvben hajlandó volt a segítségre, de természetesen biztosítékot kért arra, hogy őt nem fogja semmiféle kár érni. A fiatal

herceg kijelentette, hogy az apja is jótállást vállal a követelésért. A herceg apja állítólag kijelentette, hogy szóbeli jótállást vállal, de váltót, vagy adósslevelet nem ír alá. Thurn-Taxis herceg beérte ezzel a biztosítással, mire Miguel herceg megtette a kölcsön felvételére a szükséges lépéseket. Akkor valóban másfél millió korona kölcsönt kapott; félmilliót a hohennauti takarékpénztártól, a többi magánintézetektől.

Időközben Miguel braganzai herceg gazdag menyasszonyt keresett Amerikában. Pulemann milliárdos leányával ismerkedett meg, de a házasság füstbe ment. Lejárt a sok új kölcsön visszafizetésének határideje, de Miguel herceg még csak egy kis részt sem tudott fizetni. A hitelezők Thurn-Taxis hercegtől követelték annak az összegnek a kifizetését, amelyért kezeskedett, mire a herceg pört indított volt barátja ellen. Akkor félmillió koronáról volt szó. Mivel a braganzai hercegnek nemcsak, hogy pénze nem volt, hanem bécsi lakásán le volt foglalva a butor az előszobában levő utolsó székig, a követelést nem lehetett behajtani.

E közbe a hercegnek teljesült régi álma: 1909. szeptemberben egyik skótsországi kastélyban feleségül vette Stewart Anilát, egy amerikai milliárdos leányát, akivel rengeteg hozományt kapott. Ez a pillanat természetesen megváltás volt a sok hitelező számára. De hár a herceg ettől kezdve Londonban nagyszerűen élt, a bécsi hitelezők egyetlen fillért sem kaptak tőle. Erre bírósági uton próbálták meg joguk érvényesítését.

Az első közt, kik pénzüket visszakövetelték, volt az említett Speil. Neki nyolcvanezer korona közvetlen követelése volt. Pörölt és Pardubicban elővereztette a herceg régi legénylakásában talált ócska butort.

Thurn-Taxis herceg még várt egy ideig. De mivel a braganzai herceg egyáltalán nem gondolt adóssága megfizetésére, nem régen ő is pört indított a késedelmes adós ellen ennek legutolsó lakóhelyén, Londonban. A Bécsben megtett lépések eredménytelenek maradtak. Thurn-Taxis herceg ügyvédje a főudvarmesterei hivatalhoz fordult, a melyet arra kért, szólítsa föl a braganzai herceget, hogy a fiának adott kölcsön ügyében tett szóbeli ígérteit váltsa valóra. A főudvarmesterei hivatal azonban visszautasított minden közbelépést, azzal a megokolással, hogy erre nem illetékes.

A bíróságok most azon fáradoznak, hogy a bepörölt herceg hollétét kikutassák. Eddig hiába fáradoztak. Azokon a helyeken, ahol tudni kellene, hol van a herceg, azt mondják, hogy Portugáliába utazott, hogy a rojalistákkal a republikánusok ellen harcoljon. A sok hitelező tehát most imádkozik, hogy a herceg valahogy el ne essék a harcban.

Albert Cézár bourboni herceget több mint egy év óta keresik a bíróságok, mert felesége, a kivel csak 1910 márciusában esküdt meg, már félévvel az esküvő után válópört indított ellene és azóta a herceg seholsem található. A hercegné Milánóban ismerkedett meg a férjével. Az esküvő 1910 március 29-én volt és a herceg már szeptemberben faképnél hagyta a feleségét. Két nappal később az asszony találkozott vele Párisban és ekkor a herceg beismerte, hogy egy hölgy kíséretében van, aki a feleségének tekintti magát. Azt mondja, hogy a Maurice-szállóban lakik. Ez az állítása azonban valótlannak bizonyult, csak azt lehetett megállapítani, hogy egy éjjelt a Kontinentál-szállóban töltött a herceg. A hercegné 1911-ben válópört indított és azóta a hűtlen férj holléte kikutatásán fáradozik a bíróság. Fölvilágosítást kértek a herceg Amerikában élő sógorától és fiától, Randolf bourboni hercegtől, de ezek nem tudtak semmi fölvilágosítást sem adni. A hercegné ügyvédje legutóljára azt az értesülést kapta a herceg ügyvédjétől, hogy a keresett férj állítólag Délafrikába utazott.

Válasz Szendrey Mihálynak.

(Érdekes vélemény a vidéki színészetről.)

— Levél az Aradi Közlöny szerkesztőjéhez. —
Nagyvárad, július 22.

Tisztelt szerkesztő ur! Kissé kelleitlenül lépem át a meditálás és a formazerű, írott véleményadás válaszvonalát, mert a legjobb meggyőződésemhez hiven egy szemre, hallomásra határozottan tetszetős, új, ennél fogva legalább is az érdekesség vonzerejével megszépített mozgalom ellen kell frontot formálnom. A *staggione*-ről közlöm — becses megkeresése folytán — mondani valóimat, arról a *staggione* rendszerről, amit a vidéki színházigazgatás néhány, előttem igazán rokonszenves és érdemes vezetőembere egyedül üdvöztetőnek és végső menedéknek deklarált.

Megvallom, már ennek a mozgalomnak legelső híret tartózkodással fogadtam, mert kezdeményezői közt legexponáltabban azok érvelnek az új rendszerért, akiknek az igazgatók balsikerű szervezkedése, ez a minden egységet és harmóniát megbontó szövetkezés, elsősorban tudható be — érdemül. Nem óhajtom megbolygatni a szerencsére ma már szunnyadó mozgalmat. Az újabb akcióról óhajtok néhány megszívlelésre méltó tapasztalati tényt elmondani. Fárastó tárgyilagos sággal, ha úgy tetszik.

Nem vagyok barátja a *staggione* rendszernek.

A *staggione* módszer kivihetetlen. Nemhogy szánálna a bajokat, de a vidéki színészetet a legsúlyosabb válságha döntené. Hiszen első kísérleteire derékon törí ezt a tervet a legfőbb szempont. A magyar vidéki színészet szerződött tagjainak legalább fele családos, nős, gyermekes ember. A mai statusquo mellett úgy, ahogy mégis csak polgári existenciát biztosított számukra. A család elemi fogalma két előfeltételt követel meg: a gyermeknevelést és a család meg a társadalom közti kötelek szorosabbra fűzését. Világos, hogy a család társadalmi alakulat, ami szüntelenül rá van utalva, erkölcsiében, anyagiakban, az őt környező szocietásra. Már most, hogy képzeli el a *staggione* mellett fogadkozók a gyermeknevelés elsőrangban fontos kérdésének megoldását? Hogy nevelje, taníttassa, képezze az idejével amugy is szűkösen rendelkező, segédeszközök dolgában mostohán elbocsátott színész a gyermekeit, ha az állandó, egy helyen, egy városban mégis csak százszor megkönynyített és hozzáférhetőbb, olcsóbb, nívósabbá emelkedett modern iskolai nevelését elvették tőle? Kiadja albirletbe, idegenbe az édes gyermekeit, vagy legyen autodidakta és oktassa műkedvelő pedagógus módjára, úgy, ahogy épen tudja, ahogy műveltsége és iskolából maradt általános ismeretei hozzá segítik, a rendszeres foglalkozást, nagy óvatosságot és szakszerű megismerést igénylő, világosságra és szépségekre szomjas gyermeki lelket? Hogy fűzze szorosra a család holdogulása és fennmaradása érdekében azt a tömör kis nexust, ami az otthon javát a társadalom javával egyé teszi? Hiszen a *staggione* hónapról-hónapra más otthont, — de igazi otthont sohase — ad. A családnak folyton szedelőzködni, vándorolnia kell. Szétzillik a házi tűzhely és a familia közössége megbomlik. A gyermek erkölcsi kiépülésére pedig egyenesen káros lesz a minduntalan tartó jövés-menés. Polgári érzések helyett kalandozó természetet, a nagyvilágban való csavargás, a bizonytalanság és otthontalanság érzéseit oltja lelkébe ez a városról-városra üzött folytonos bázalás.

A *staggione* hívei miért nem számolnak egyéb szempontokkal, csak a színészet üzleti jobbátételének szempontjaival? Mert hogy művészet dolgában újabbat, többet a *staggione* sem fog produkálni, az hamar behizonyosodnék.

Tény az és lényegek lényege: hogy a magyar vidéki színészet ma már társadalmi pozícióra tett szert. A *staggione* visszastüllesztené oda, ahol 40—50 évvel ezelőtti szegyzsemre tengődött, — a vándorló teatristák és ripacsok aranykorának szomorú gazdasági körülmények közt felált esztendőibe. Minek bolygatni az ekhós szekeret és a ponyvasátrat? Amiért annyi energia forgácsolódott szét és annyi szép erő, igyekvés, fáradozás használdott fel: az állandósultság helyébe most vegyük vissza az utazásra bázírozott művészetet? Emberek, adófizetők, politikailag jogosított, szá-

mottevő és hasznos elemek lettek a vidéki színészet rétegei. A cigányélet örömeiért dobjanak minden egyéb értéket cserébe? Éltessen a dicső artistaság, a se ide, se oda, sehova se tartozás felemelő tudata?

Van az éremnek más oldala is, ami nem a társadalom felé domborul.

Szendrey Mihály igen tisztelt és nagybecsült igazgató társam hangsúlyozza, hogy a *staggione* a műsort változtatossá teszi. Almássy Endre igen tisztelt és fölöttébb becsült igazgató társam pedig a kevesebb tanulnivalóval és művészi szebb eredménnyel kecsegtet.

Itt van a súlyos kontradikció. Mert ha a műsor változatosabb lesz, az nem jelenthet egyebet, mint-hogy mennyiségben több újat adunk. Ha mennyiségben több újat produkálunk, több a tanulnivaló és ha több a tanulnivaló, oda a művészi szebb eredmény. Vagy azért lesz változatosabb a műsor, mert a műfajok szerint elkülönített társulatok több újat dolgozhatnak fel? Akkor egyrésztől odaérkezünk, hogy ismét 3—4 próbára adna a drámatársulat, az operettársulat, az operaegyüttes egy darabot, ezt ismételtetné városról városra, (amikor tömegben nyilvánvalóan kevesebb újat adnánk) és nem bírnánk a külföldről, Budapestről torlódo újdonságok számával megbirkózni (hiszen félénkint változna a „változatos“ műsor), vagy pedig a publikum oldaláról nézve az ügyet, végtelenségig egyoldalúvá tennék a műsorokat az egyfolytában való dráázással és operettezéssel. Nem lehetne bérleteket nyitni, mert a közönség bérlo eleme folytonos* műfaj cserélődést óhajt és nem egyezik bele, hogy egy hónapig csak sirjunk, egy hónapig csak nevéssünk — az ő számlájára.

A darabvételek, újdonságok megosztása se menne olyan simán, ahogy elméletben elvégezték. Tegyük fel az operettirektornak kétszerannyit kéne megvennie, — ha kétszer annyi az új, — mint a dráma igazgatónak. A jövő alkalommal ez a többlet kiegyenlítődnék, — mondhatnák. De hátha nem egyenlítődnék ki? Hátha a jövő alkalommal ugyanahhoz a direktorhoz beosztott műfajban mutatkoznék megint a többlet? Attól eltekintve, hogy az operett kiállítás például költségesebb mulatság, mint a drámai színrehozás. Hogy volna megoldandó az üzvek, kiadások és bevételek anyagi elfelezése? Ezer skrupulus, jogos és méltányos aggodalmak tömege uszkál a felszínen egyetlen dióhéjban. Az elérhető nagyobb fizetés is veszedelmes frázis. A nagyobb fizetés magával vonja a kevesebb tagszámot. Ezt Szendrey nyitlan is hangsúlyozza. *Kevesebb együtt, mint amennyi most külön-külön, társulatunkint van.* Tehát növeljük a színész proletariátust? Nincs elég lézengő rittere a vidéki színészetnek?

Ne nyulkáljon darázs-fészekbe, aki fél a fullánktól. Ne keressük a szociálizmus karjába színészeinket. Így is izzó nyugtalanlág lappang mindenfelé. A szünet-kérdés szerencsétlen ügye (embertelenség, ha évi 40—50 premier után a színész még azt az egy havi szabadságot se kapja) és az egész igazgatói szervezkedés feldöntötte a harmóniát. Mindenfelé a szakszervezet jelszava harsog. És én azt mondom ma is: művészi egyesüléseknek, csoportoknak együtt kell tartaniok, nem szabad osztálytagozódás szerint szervezkedniök. A művészet, a színészet gazdasági elkülönítéseket természeténél fogva nem tűr meg. Tessék dolgozni, mindenki annyit, amennyit bír. Jómagam majd csak elvégzem azt a munkaanyagot — mennyiségben és minőségben — amit a közönségem elvár tőlem.

De ne vándoroljunk el. ne utazzunk, mert olyan színe van a dolgoknak, mintha abban utaznánk, hogy az állandó tartózkodással járó kötelezettségek alól miképen bujhatnánk ki legkönnyebb szerrel? Tisztelettel Erdélyi Miklós, nagyváradai színházigazgató.

VIDÉK.

Arató-ünnep József főherceg birtokán. Szép arató-ünnepet tartottak vasárnap, délután József főherceg birtokán Bánkut pusztán. Az uradalomban mintegy nyolcvan felvidéki tót munkás is dolgozik állandóan, akik a többi munkásokkal zeneszó és zászlók alatt felkeresték Baross László uradalmi felügyelőt, akinek izléses és gonddal csinált buzakoszorut nyújtottak át. A népszerű felügyelő szíves szavakkal köszönte meg a megelégedett munkások ragaszkodását, majd megvendégelte őket. Virágokkal diszitett koszorut adtak még Oross Sándor uradalmi s. tisztnek, aki tartalmas beszédben szólott az ünneplő munkássághoz, akik ezután táncra perdültek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Kedd: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.
Szerda: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.
Csütörtök: *Ördög pirulái*, látványos bohózat.
Péntek: *Csitri*, vígjáték. Vendrey Vilma bucsufellépte.
Szombat: *A gólya*, bohózat. (Bemutató előadás.)
Vasárnap: Délután: „Simveer“ világhírű román Mandelin-művész hangversenye. Este: *A gólya*, bohózat. (Bucsuelőadás.)

* Az *ördög pirulái*. Nyolc év előtt adták utoljára ezt a látványos bohóságot. Kinöttek már a gyereksorból azok, akik akkor olyan jókat kacagtak, olyan nagyokat csodálkoztak. De azért közönsége mindig volt és mindig lesz ennek a darabnak. Zsufolásig megtelt ma a nézőtér, sőt a karzat is, mintha mozi nem is volna. Mindenki jól mulatott a groteszk ötleteken, a különös csodákon, a furcsa átváltozásokon. Legjobban azok, akik a csodák nyitjára is rájöttek. Az összes nyári darabok közül a legjobb az *Ördög pirulái*. Hogyne, hisz egy ember pulykává változik, a gyertya két méternyire nő meg, a szék szintén, a mozdony felrobban, asztalból kocsik lesz, székek vándorolnak, a fal rózsasalugassá változik s mégis — a szerelmesek végül egymásé lesznek. Tánc, zene és ének is van. Hát kell ennél több! A szereplők: a rózsasalugas, a vándorló szék, a gyertya, a mozdony, a kutya, a fejet vágó borotva valamennyien kitérők voltak, de az előadás kerekdedségét a kellekek, *Nógrádi Malvin*, *Várna*, *Győző*, *Beregi dr.*, *Huszár* nagyban elősegítették. A direktciónak pedig négy zsufolt házat jelent a varázsos pirula.

* Új színész szövetség. Budapestről jelentik: A vidéki színházak tagjai körében élénk mozgalom indult meg az Országos Színész Egyesület ellen, illetve az Országos Színész Szövetség megalakítása érdekében. A szervező bizottság felhívást bocsátott ki az ország összes színházainak tagjaihoz. A felhívás részletesen tárgyalja a vidéki színészek szomorú helyzetét és erősen támogatja az Országos Színész Egyesületet, amely kizárólag az igazgatók érdekeit szolgálja. Az Országos Színész Egyesület segítségével fosztották meg a színészeket az eddig élvezett nyári szünetidőtől. A vidéki színészeket a fogtalan bánásmóddal szemben senki sem védelmezi és kizsákmányolásukkal senki sem törődik. A felhívás így végződik: Kollégák! Elérkezett a szervezkedés szükségességének 12-ik órája. Végre valahára véget kell vetnünk a mostani siralmas állapotnak. Nem várhatunk senki mástól, csupán csak magunktól segítséget. Ezért követeljük augusztus 15-ére a rendkívüli közgyűlés összehívását és ezen rendkívüli közgyűlésen ki kell mondani a Színész Egyesületnek a nyugdíj egyesület épségben tartása mellett való feloszlását. Meg kell alkotni helyette az Országos Színész Szövetséget, amelyből a tanács s a színházigazgatók kizárassanak.

* Simicel román művész hangversenye az aradi színházban. E hó 28 án, vasárnap délután érdekes hangverseny lesz az aradi nyári színházban. Simicel román mandolinművész fog hangversenyezni. A hangverseny programja a következő: 1. Rics. Perpetom Mibele. 2. Nieniavsky — Lejend. 3. Simiel — Rapsodia. 4. Nahez — Magyar cigány dala. 5. Simicel Román Rapsodia. 6. Novancek — Conzed dal. 7. Drala — Szerenád. 8. Simicel — Román Taigan. 9. Sarosate — árva cigány. 10. Vegyes számok. Ezen hangverseny a rendes délutáni árákkal lesz.

* A gólya. A társulat e hét utolsó két napján még bucsuzóul igen ötletes, szellemes bohózatot mutat be, amely a Vígsház egyik legkitűnőbb slágerdarabja volt az idén.

* **Vendrey Vilma bucsuja.** A társulat egyik kedves, bájos tagja, a társulat tehetséges ambiciózus naivája, Vendrey Vilma, pénteken bucsuzik el az aradi társulattól. Egyik legkitünőbb szerepét játssza el bucsuzóul, azt a szerepet, amelyben leányos üdeségével, bájosan naiv előadásával szép és maradandó sikert aratott. A kis művésznő a Csitriben lép fel: a társulat tagjai a bucsuestélyt kellemes emléküvé akarják tenni s ezért a kisebb szerepekben is a társulat elsőrendű tagjai, Novák Irén, Kesztlerné, Heppesné, Keszler, Huszár fognak fellépni.

* **Uj könyvek.** Bölsche: Szerelem az élők világában, Dumas Napóleon, Bíró: Kunszállási emberek, Lázár: Bethulia, Barret: A towerhilli titok, Jászai: Nemzeti államok, Sombart: Die Juden, kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

* **A gyógyíthatatlan alkoholista.** Az alkoholelles liga ez év tavaszán nemzetközi pályázatot hirdetett oly mozidramára, amely az alkohol káros hatását a legeklatánsabban, a legmegrázóbban mutatja be. A nemzetközi pályázaton egy német író nyerte több száz pályamunka közül az első díjat a „Gyógyíthatatlan alkoholista” című darabjával, melyet keddi műsora keretében mutat be az Uránia színház. Azt a témát, hogy az alkohol, a romboló szenvedély mint taszítja nyomorba, bűnbe rabját, már több ízben felhasználták a mozi-írók, de a kitűnő tárgyat senki sem dolgozta fel oly megrázó erővel, borzalmas realizmussal, mint a Gyógyíthatatlan alkoholista című dráma szerzője. Az alkohol egy derék, becsületes munkásembert, Herbelint sodorja bűnbe, juttatja börtönbe. Herbelinen lassanként vesz erőt az ivás szenvedélye, amely miatt a munkavezető elbocsátja. A munkás emiatt bosszút forral s részegségében az utcán ráles a munkavezetőre s leszurja. Emiatt a törvényszék elé jut, aki 15 évi fegyházra ítéli. Felesége kétségbeesésében megőrül, fiát pedig szanalomból a gyáros veszi magához s felneveli. 15 év után, mikor Herbelin kikerül a fegyházból, fia már igazgatója annak a fémöntődének, hol atyja valamikor dolgozott. A fiu szerelmes a gyáros leányába, kivel együtt nevelkedett fel s a szülők már bele is egyeznek a házasságba. Megtudja ezt a kiszabadult rab s érzi, hogy ha most ő, a züllött, börtönviselt ember felfedi kilétét, megakadályozza ezzel fia boldogságát. Egy köny gördül le a szeméből — s félreáll. Nem rombolja össze a fiatalok boldogságát s elhagyottan, magabaszállva most bűnhődik bűnéért. A nagyszerű témát nagy drámai erővel a legelső német színesek játszáka. Még hat képszerpel az Uránia utólrhetetlen műsorán, melynek lejátsszása teljes két órát vesz igénybe.

Forradalom

Törökország ellen.

— Kinevezték az új török kormányt. —

Távtrati tudósítás.

Konstantinápoly, július 22.

A szultán kinevezte az új kabinetet. Nagyvezér lett a szenátus elnöke, Ahmed Dunktar basa; külügyminiszter Kiamil basa, hadügyminiszter Názim basa, belügyminiszter Ferid basa, sejk-ül-izlám Dsemál-Eddin.

A komitépárti képviselők lemondtak mandátumukról. A szultán főkamarása, Lufti basa és titkára, Halil Zia bég lemondott állásáról. Nizam basa hadügyminiszter legközelebb egy bizottsággal elmegy Albániába.

Üszküb, jul. 22. A janiuai vilajet lakossága követeli a Konstantinápoly ellen való indulást. A hatóságok tehetetlenek. Naponkint megtörténik, hogy kormányhivatalnokokat, tehát a komitépárt híveit, elkergetnek. Az új törökök hívei lassankint egészen eltűnnek a szemhatárról. A legtöbb kormányhatóság megszüntette hivatalos működését. A Konstantinápoly ellen való indulás a legközelebbi napokban meg fog kezdődni, ha az albánok követelését a legrövidebb idő alatt nem teljesítik.

Az albánok már megkezdték haderejük elindítását. Boletinán a legmodernebb fegyverrel látta el a parancsnoksága alatt levő csapatokat és kinevezte alparancsnokait; a középponti bizottság

tól várja az utasítást, hogy elinduljon Mitrovica ellen s onnan seregével vasuton folytassa útját Konstantinápoly felé. A gyakovai sikszágon tizenkétezer fölkelő van együtt s várja a parancsot, hogy Konstantinápoly ellen induljon.

Szalomiki, jul. 22. A helyzet állandóan fenyegető. Rendkívül nagy az izgalom Prisztinában, ahol sok ezer fölkelő van együtt. Az arnóták a Prizrend felé vezető utakat elzárták.

Szalomiki, jul. 22. Tegnapelőtt öt órakor Adiator és Üszküb között dinamitmerényletet követtek el egy tehervonat ellen. Két bomba fölrobbant és a lokomotiv és három kocsit elpusztult.

Konstantinápolyból jelentik: Tegnap egyes katonatisztek végig járták a török lapok szerkesztőseit és azt követelték, hogy a lapok ne hozzák a szultán proklamációjának azt a részét, amely arról szól, hogy az összes tiszték elítélték a proklamációban említett két tiszt eljárását. A tiszték kivánságának egy kivételével az összes lapok szerkesztői eleget tettek.

Letartóztatott bankhivatalnok.

— Ékszerlopás Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Vasárnap délután megjelent Szilágyi László dr. ügyeletes rendőrtisztelnél Suciú János dr. volt aradi ügyvéd felesége és feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki lakásának Luther utcára néző szobájában Wertheim-szekrényt kinyitotta és abból körülbelül 4000 korona értékű ékszert ellopott.

— A lopással — mondotta az urinő — nem akarok senkit sem direkte meggyanusítani, de azt hiszem, hogy a lopásban részes lesz az a fiatal ember, aki néhány nap óta albérlöm, de sem tegnap, sem tegnapelőtt nem mutatkozott. A nevét megmondani nem tudom, mert bizony én meg sem kérdeztem, amikor behurcolkodott hozzám.

Ezután elmondotta Suciú dr.-né, hogy július 14-én a házmesteréhez beállított egy elegánsan öltözködő ifju és kijelentette, hogy a ház kapuján hirdetett két szobás lakást hajlandó albérlébe venni, ha igényeinek megfelelne. A házmester bevezette a fiatalembert a lakásba, megtekintette a szobákat és a fizetendő bérösszeg után érdeklődött. Roppant barátságosnak mutatkozott és mikor megtudta, hogy én Suciú Jánosné vagyok, végtelen örömeinek adott kifejezést amiatt, hogy igen jó hirt közölhet velem.

— Borosjenőről jövök, ahol nagyságos asszonyomnak fiacskáját láttam; mondhatom, hogy pompászinben van, olyan viruló, mint az élet.

— Igazán nagy örömet okozott nekem a fiatal ember ezzel a hírrel, mert már régóta hallottam fiáról valamit és miután azt a benyomást keltette bennem a fiatal embernek a fellépése és több kijelentése, hogy jobb családból való, aki az aradmegyei román intelligenciával közelebbi ismeretségben van, kiadtam neki a lakást, anélkül, hogy pontos adatokat szereztem volna kiléte felől, sőt mint ahogy a bemutatkozásoknál történni szokott, még a nevét sem jegyeztem meg pontosan. Elfoglalta a lakást, amelyben nap közben kevés időt töltött és én többé nem is igen törődtem vele. Csütörtökön be kellett mennem az egyik bérbeadott szobába, mert ott áll a Wertheim szekrényem és oda zártam összes ékszereimet. Ma reggel valamit kerestem a trezorban és megdöbbenéssel vettem észre, hogy körülbelül 4000 korona értékű arany- és drágaköveim hiányoznak. Albérlömre azért merek gyanakodni, mert épen csütörtök óta nem láttam őt a lakásban.

Minthogy Szilágyi dr. az urinő előadásából azt az impressziót merítette, hogy a lopást valószínűleg az említett fiatal ember követhette el, vagy legalább is részes lehet benne, elrendelte a házkutatást a bérbeadott szobában. Szabó Kálmán detektivet bízta meg a kutatással, amely semmi más pozitív adattal nem szolgált, minthogy három darab papírszeletet juttatott a rendőrség kezére, amelyeken körülbelül huszszor egymás után le voltak írva a Magyar Sándor és Indrieszku János nevek. Az írásból meg lehetett állapítani, hogy mindkét nevet egy kéz vetette papírra, tehát ebből az következett, hogy Suciú dr.-né lakója Indrieszku János lehet, mert az urinő előadása szerint is román származású a fiatal ember, míg Magyar Sándorról megállapították a bejelentő hivatal adataiból azt, hogy a József főherceg-ut 8. számú házban lakik.

Magyart azonnal megidéztek a rendőrségre és miután Szilágyi dr. felmutatta neki a névirásokat kijelentette, hogy igenis azok Indrieszku vonásai.

— Indrieszku jól ismerem, barátom, mindketten a lippai felsőkereskedelmi iskolában érettségiztünk ezelőtt négy évvel. Gazdag földbirtokos családból származik és már az iskolában is bőkezűen szórta a pénzt. Mióta Aradon van, igen gyakran voltunk együtt. Egy nagyszebeni bank biztosítási osztályában volt tisztviselő, most állás nélkül van. Szombaton délután telefonon felkeresett engem és azt mondotta, hogy édesatyjától nagyobb összeg pénzt kapott, töltsük együtt az estét. Elmentünk a színházba, azután a Vadász-kürtben megvacsoráztunk és pezsgőztünk. Reggel felé elváltunk és azóta nem is találkoztam vele.

E vallomás után az inspekiós rendőrtiszt elrendelte a legszélesebb körű nyomozást a gyanúsított kézrekerítése iránt. A kivonuló őrsök pontos személyleírást kaptak és már fél 11 órakor este kézre is került Indrieszku. Oláh Gábor rendőr, aki az Andrássy-terem volt szolgálatban a Központi kávéház terraszán, megpillantotta őt és megvárta, amíg a kávéházból távozik. Nyomon követte, és látta, hogy a Városházánál befordul és a kereskedelmi iskola felé tart, ahol megszólította, és igazoltatta. Minthogy nem volt nála semmi írás, előállította az ügyeletes tiszt elé.

Mikor Szilágyi dr. megmondotta, hogy Suciúné kárára elkövetett ékszerlopással gyanúsítja, a fiatal ember leroskadt, sírni kezdett és ördömmel bevallotta, hogy a lopást ő követte el.

— Mikor Aradra jöttem volt pénzem és azért uri háznál kerestem lakást, hogy ott valamit ellopjak és a lopott holmi értékesítéséből pénzt szerezzek és elutazhassam. Bemásztam Suciúné éléskamrájába, mert nagyon éhes voltam és ott meglepetésemre a Wertheim-szekrény kulcsait pillantottam meg. Felnyitottam a kasszát és kivettem abból gyűrűket, karkötőket, amelyeket aztán két zálogintézetben értékesítettem. A pénzt szombat éjszaka elmulattam, mert úgy határoztam, hogy nem egyszerre viszem el valamennyi ékszert, hanem csak annyit, hogy egy görbe estét csaphassak és visszamegyek a többiért. Éjjel három órakor hazamentem a lakásomra, kivettem az otthagyt értéktárgyakat és észrevétlenül kiszöktem a házból. Minthogy vasárnap volt és zálogüzlet nem volt nyitva, egy ékszerészhez vittem egy-két darab törött dolgot és ezt hét koronáért eladtam. Ebből éltem mai nap, míg a nagyobb értékű drágaságokat magamnál tartottam.

Megmotozták és a tárcájában kétszáznegyven korona értékű záloglevelet, továbbá gyémánt kövekkel kirakott aranyórát és két méter hosszú aranyláncot, nyakláncot gyémántbrossot, gyűrűket és medaillonokat találtak. A rendőrség letartóztatta és a nyomozás befejezése után átkisérteti az ügyészséghez. A letartóztatott fiatalember szülei Aradmegyében jómódu birtokosok.

HIREK.

Ei-e a Titanic kapitánya?

Távirati tudósítás.

London, július 22.

A legendák csábitóak, behálózák a romantikára hajló lelket. *Petőfi* Sándor, a segesvári csatásokon eltűnt félisten, aki mint aggastyán él valahol; *Rudolf* trónörökös, a tragikus királyfi, aki a nép között meg-megjelenik; *Orth* János, a polgárrá tett Habsburg, aki Dél-Amerika partvidékén hajótörést szenvedett és hol itt, hol ott látják — élénken izgatja a lobbanékony fantáziákat. Most pedig eljutottunk *Smith* kapitányhoz, a Titanic parancsnokához, aki hősiesség magatartás után a tenger mélyére süllyedt pazar hajójával. Elsüllyedt? Talán nem? Ugy, amint azt pazar egyszerűséggel elmondja ez a távirat:

London, július 22. *Pryal* Péter kapitány, tekintélyes baltimorei tengerész, aki annak idején *Smith*el, a Titanic kapitányával együtt szolgált a *Majestic* fedélzetén, azt állítja, hogy *Smith*et *Penteken* *Baltimore*ba látta és beszélt is vele. *Smith* meg sem kísérelte, hogy a személyazonosságát eltagadja, hanem azt mondta, hogy sietős az utja és kérte *Pryal*t, hogy engedje tovább menni. *Pryal* utána ment és látta, hogy *Smith* jegyet vált *Washington*ba. A perronhoz érve *Smith* megfordult és barátságosan integetve ezt kiáltotta oda egykori bajtársának:

— A vizontlátásra!

Szóval nem vészett a hullámokba a lovasias, a nagy, a hősiesség hajókapitánya. Megmenekült, amint az nem illik egy elsüllyedt hajó parancsnokának és egyelőre bujkál, hogy kikerülhesse a büntetést. Hát lehetséges ez?

— **Haldoklik a japán császárja.** *Pétervárról* táviratozzák: *Motone* báró japán diplomata Tokióból táviratot kapott, amely szerint a mikádó állapota reménytelen. Az orvosok vérmérgezést állapítottak meg. *Kacsurg* herceg elhatározta, hogy e hét végén a szibériai vasut expresszvonatával visszautazik Tokióba. — A Reuter-ügynökség tokiói jelentése szerint a mikádó állapota tegnap este hat óráig változatlan volt. A trónörökös állapota, a ki léghimlőben megbetegedett és már a javulás útján volt, atyja súlyos megbetegedésének hatása alatt rosszabbra fordult.

— **Temesváriak a pápa előtt.** *Martin* Aurél temesvári teológiai tanár, csanádi papneveldei tanulmányi főnök július hó elején *Plesz* József zárdai lelkiigazgató társaságában tanulmányi utra indult Rómába. Csütörtökön, július 18-án, X. Pius pápa magánkihallgatáson fogadta a két fiatal papot és behatóan érdeklődött az újabbleletű, a katolikus keresztény restaurációra vonatkozó mozgalmakról a Délvidéken, valamint a temesvári katolikusok vallási életéről. A nyert információk igen kellemesen érintették a pápát.

— **Egy egyetemi tanár öngyilkos kísérlete.** *Rohrauer* Gyula zágrábi egyetemi tanár tegnap délután öngyilkos módon véget akart vetni életének. Cselédjének meghagyta, hogy meleg fürdőt készítsen neki s mialatt a leány a fürdővel foglalatalkodott, az alatt borotvával keresztül vágta nyakát. Még volt annyi ereje, hogy egy cédulára ráírja, hogy a rendőrséget értesítsék. Néhány perc múlva bejött a leány, aki a tanárt eszméletlen állapotban találta. A mentők *Rohrauer*t szanatóriumba vitték. Állapota reménytelen. *Rohrauer* ötvenhárom éves, mint újságíró kezdte pályafutását, színműveket írt, a melyek nagyon tetszettek, azután nemzetgazdasággal foglalkozott. 1906-ban kinevezték a zágrábi egyetem nemzetgazdasági rendes tanárának, 1910-ben Varasdon a horvát országgyűlés képviselőjévé választották meg és a magyar országgyűlésnek is tagja volt.

— **Kitiltott lapok.** Zágrábból jelentik: A Reichspost és az Arbeiter Zeitung című bécsi lapokat Horvát-Szlavonország területéről a sajtó törvény rendelkezései alapján kitiltották.

— **Aviatikusok a vidéken.** *Nagybecskerek*ről jelentik: *Kvasz* András tegnap a kedvező idő ellenére hat izben felszállt és 80 méter magasságban hosszabb ideig tartózkodott. *Kvasz* a jövő vasárnap *Pancsován* fog repülni. — *Lugos*ról jelentik: *Vlajku* Aurél román aviatikus ma délután 5 órakor szállt fel aeroplánjával mintegy 10000 főnyi közönség előtt. A produkció szépen sikerült. *Vlajku* több kört írt le mintegy 300 méter magasságban. 30 percig volt a levegőben. Szombat éjjel benzínrobbanás történt *Morgenstern* vegyeskereskedő üzletében. *Vlajku* ugyanis benzínért küldött a kereskedőhöz, ott azonban a raktárban elhelyezett benzinnel vigyázatlanul bántak, úgy, hogy az fölrobbant. Egy *Gyorgye* nevű inas súlyos égési sebeket szenvedett. A robbanástól tüzet fogott az egész raktár és a szomszédos ház teteje is. Az oltás nagy fáradtsággal járt. Egy tüzoltó az égő ház tetejéről leesett a padlásra a tüzes zsarátnok közé és súlyosan megsebesült. Esméletlenül szállították a kórházba.

— **Fizetésektelenség a hitelmegvonás miatt.** A Marosvásárhely mellett levő medgyesfalvi szeszgyár, finomító és gőztéglagyára, mely vállalat *Strätz* Herman tulajdona és Erdély egyik legelső és legkiterjedtebb iparvállalata, ma körlevélben értesítette hitelezőit, hogy nem képes eleget tenni fizetési kötelezettségének. Bár a cég rendezetlen pénzügyi viszonya a beavatottak előtt nem volt ismeretlen, a fizetésektelenség nagy szenzáció erejével hatott Erdélyben, ahol a céget dús gazdagnak, szolidnak, a vállalatokat pedig kiűnő menetiéknek tudták. A cég legutóbb létesített nagy vállalata egy tengeri, valamint burgonya földolgozására berendezett keményítő- és szirupgyár volt. A cég valamennyi üzletágát és vállalatát jólmenőnek tartották és minden évben nyereséggel zárultak. A *Strätz* hitelezőihez írott körlevélben azt mondja, hogy az első üzletévet nagy nyereséggel zárta le, sőt a legutolsó mérleg is elég kedvező volt. A fizetési zavar — úgy mondja a körlevél — abból származik, hogy nagy összegű hitelt vonta el tőle a bankok, úgy hogy a váltótartozásokat egyszerre kifizetni képtelen volt. A fizetésektelenné vált cég kijelenti, hogy tartozásaira megvan a teljes fedezet, mert három millió passzívával szemben az aktiva jóval meghaladja a négy milliót. A hitelezők e hónap 27-ére értekezletet hívtak egybe, amelynek az a célja, hogy az üzemet zavartalanul tovább folytathassa a cég.

— **Nyomában a játékbank gyilkosainak.** *Newyorkból* jelentik: *Rosenfeld* gyilkosainak személyazonosságát egy itteni lap jelentése szerint a rendőrség már megállapította. Azok az emberek, akik az automobilon ültek a gyilkosság elkövetésekor *newyorki* apacsok. A rendőrségnek az a meggyőződése, hogy *Rosenthal* gyilkosait rövidesen kézre fogja keríteni. — *Londonból* jelentik: A *newyorki* rendőrfőnök számadatokkal igazolta, hogy a bíróságok milyen enyhén büntetik a játékosok kihágásait. Egy esztendőben 899 eset közül 587 esetben felmentő ítéletet hoztak és csupán 130 esetben hozott a bíróság marasztaló ítéletet. Az elítéltek legnagyobb részét azonban rövid idő alatt szabadlábra helyezték és a büntetést felfüggesztették.

— **Nagy tűz egy szállóban.** Tegnap, vasárnap *Szöke* Pál lipiki nagyszállója teljesen leégett. A tűz éjfélkor keletkezett és oly rohamosan terjedt, hogy a fürdővendégek ijedezve éjjeli ruhában menekültek. Igen sokan voltak, akik ijedségükben nem találták meg a kijáratot, ezeket a tüzoltók hozták ki az épületből, amikor a lángok nagy nyelvekben csapkodták a mentőket. A fürdővendégek holmija, ruhája, ékszere a nagy ijedelem közepette a szállóban maradt és nagy része el is vészett. A tűz egy rossz kéményből keletkezett, melyből a tető tüzet fogott.

— **Elrabolta a gyermekét.** *Hemm* István aradi asztalossegéd közös háztartásban élt *K. Szabó* Zsuzsával. Három hete elváltak, mert *Hemm* rosszul bánt az asszonnyal, akinek keze munkájából élt a férfi és egy másfél éves gyermek. Tegnap megjelent az asztalossegéd a régi lakásban és arra akarta rábírní az asszonyt, hogy ez vegye vissza, minthogy azonban az látni sem akarta a férfit, ez megverte és megöléssel fenyegette. A rendőrségen a nő feljelentette *Hemmet* és ott megtiltották neki, hogy még egyszer a lakásba visszatérjen. Alighogy elismult ez a botrány, délután ismét megjelent az asszony az ügyeletes rendőrtisztánál és bejelentette, hogy a férje betört az ablakon át a lakásba, az ágyban alvó gyermeket, az anya ellenkezését tekintetbe sem véve, két kézre kapta és elfutott vele. Kijelentette, hogy soha többé a fiúcskát anyjának vissza nem adja. A rendőrség kézrekerítette *Hemmet*, a gyermeket elvette tőle, őt pedig letartóztatta és ma az ügyészségre kísértette.

— **A szerkesztő és képviselő ügye.** *Budapestről* jelentik: A *Pesti Hirlap* helyettes szerkesztője, *Légrády* Ottó dr. és *Nagy* Sándor képviselő közt nemrég az utcán botrányos összetűzés támadt. Az összetűzés következtében *Légrády* Ottó dr. bűnvádi följelentést tett *Nagy* Sándor ellen, de viszont *Nagy* Sándor is *Légrády* dr. ellen. Ezekben az ügyekben a budapesti ügyészség ma hozott határozatot. — Az ügyészség mindkét feljelentés ügyében megszüntette az eljárást, mert szerinte *Nagy* Sándornak a panasza nem lehet bűnvádi eljárás alapja, de *Légrády* Ottó dr. panasza sem alkalmas erre, mert — az ügyészség végzése szerint — még kihágás sem az, ha valaki hátranyul ahhoz a zsebéhez, a melyben rendszerint a revolverét tartja és a melyben ez alkalommal is a revolver volt. Nem kihágás azért sem, mert nem bizonyos, hogy *Nagy* Sándor képviselő elő akarta-e venni revolverét és ha igen, hogy löni is akar-e vele. Ezt a végzést most kézbesítették a feleknek, akik közül *Légrády* Ottó dr. a végzés ellen fölfolyamodással élt a főügyészséghez.

— **A Központi Hitelbank fenntartása.** *Budapestről* jelentik: A válságba jutott Magyar Pénzüntézetek Hitelbankja tegnap délelőtt közgyűlést tartott, amelyen *Hoványi-Géza* orsz. képviselő elnökölt. Az évi jelentés beszámoló a válság okairól s amaz intézkedésekről, amelyekkel az értékesítést meggátolni iparkodtak. A jelentés hangsúlyozza, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság vállalják a teljes felelősséget. *György* Endre bejelentette, hogy az intézetnek más alakban való fenntartása esetén ígéretet tett a pénzügyminiszter, hogy az öt millió koronás alapításban két millióval részt vesz. *Barta* Ödön azt bizonyította, hogy a mentési akció felbontásával nagy közgazdasági csapás sújtaná az országot. A jelentéshez még többen szólottak. — Azután újból megválasztották az eddigi igazgatósági tagokat. Új igazgatósági tagok lettek: *György* Endre, *Hübner* Károly, *Révész* Béla dr., *Ring* Géza, *Burdia* Szilárd, *Pásztor* Miksa, *Nyulászi* János, *Szell* Ödön, *Vermes* Béla és *Vermes* Gyula. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: *Feuer* Béla, *Kégl* János dr., *Würth* Benedek, *Mayerhoffer* Ödön, *Borbás* Sándor, *Farkas* Gyula és *Halmi* Miklós. Végül a választmányt választották meg és azután az elnök bejelentette, hogy az intézet vezérigatója *Pásztor* Miksa lett.

— **Három párbaj.** *Budapestről* jelentik: *Zilahy* Tibor dr. és pápai *Vajna* László összeszó-lalkoztak és ebből három párbaj lett. *Zilahy* és *Vajna* tegnap délután három órakor a *Fodor*-féle vivóteremben lovassági karddal, bandázs nélkül párbajt vívtak. *Vajna* László sebesült meg. *Zilahy* ezután nyomban *Hajduk* Bélával verekedett meg, ez is *Hajduk* harcsejtelenységével végződött. *Vajna*

László pedig Balázs Balázsszal verekedett meg. A hüvösvölgyi erdőben folyt le a pisztolypárbaj. Sebesülés nem történt.

— **Megölte a villamos áram.** Vasárnap éjszaka három órakor Baboff Mita aradi pékmes-ter Szentpéter-tér 6. számú házában levő műhelyébe hívták ki a mentőket, akiknek azonban, mire oda megérkeztek, dolguk nem akadt. Nem volt segítségre szükség és Kobdebó György dr. tiszti orvos csak annyit állapított meg, hogy Ketanovics Ilia péksegéd meghalt, megölte a villamos áram.

A pékműhely dögasztó helyiségében, a sütő kamara előtti mélyedésben találta a hullát Szilágyi László dr. ügyeletes rendőrtiszt és Kobdebó dr. mikor a szerencsétlenség színhelyére érkeztek. A testen külerőszaknak nyoma nem volt és a halál okának megállapításához az adatokat a nyomozás első stádiumában Petrovics Tyiria, az elhunyt kartarsa szolgáltatta. Elmondta, hogy ő éjjel két óra után érkezett haza és nemsokára a gazdája is megjött. A többszöri ajtónyitásra felebreedt Katanovics Ilie 23 éves péksegéd és minthogy már hajnalodott — kiment az udvarra, hogy az éj folyamán átázott tűzifából behordjon néhány hasábot a műhelybe és a kemencébe rakja száradni, mire reggel hatkor befutenek, jól éjjen. A kemence sötét volt, hogy beleléson, a segéd a műhelybe alkalmazott hordozható villamos lámpát vette a kezébe. Az égő test üveg burája fölé egy drótkosár volt fonva és abban a pillanatban, hogy a két kezével átfogta ezt a kosarat, a vezetéke átfutó villamos áram a kemence előtti mélyedésben, vizes földön álló Ketanovics testén át a földbe távozott és a péksegédet megölte. A rendőrség a hullát a temető halottas házába szállította és a balesetről jelentést tett az aradi ügyészségnek, melynek előterjesztésére a vizsgálóbíró elrendelte a boncolást. Megállapította a boncolás, hogy a halál a villamos áram okozta szivhüdes következménye. Stenigl Andor iparfőfelügyelő véleménye szerint a villamos áram akként került a testbe, hogy a lámpa egyik vezetéke csupasz végénél fogva a fémes kosárral érintkezett és ezt a csupasz végen talált forradás is bizonyítja, ami az áram olvasztó hatásának eredménye. Amikor a péksegéd a lámpát kezébe vette, a vezeték érintkezett a kosárral, amelyben áram keringett, a lámpát a föld által nedvessé vált testéhez szoríthatta, ebben a pillanatban az áram testén át a földbe jutott. Mellinger József, a villany-gyár igazgatójának véleménye szerint olyan előre nem látható szerencsétlenség áldozata lett a péksegéd, a melyért felelőssé senki sem tehető.

— **A lóverseny áldozata.** Egy szép, fiatal budapesti uriaszony követett el tegnap öngyilkossági kísérletet. A József-körut 63. szám alatt lakik Horváth Imre, a VIII. kerületi előljáróság tisztviselője, házastársával. Még fiatal házasság, Horváth alig egy év előtt vette el mostani feleségét, aki Poroszországból származik. Boldog egyetértésüket csak a férfinak költséges szenvedélye, a lóverseny zavarta meg. Horváth Imre mostani szabadságát is arra használta fel, hogy Köttingbrunnra utazzék a lóversenyekre. Mőd felett elkeserítette ez az itt honhagyott fiatalasszonyt, aki elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Tegnap délután, mikor senki se volt otthon, veronált ivott. Szerencsére egy barátinője érkezett Horváth Imrénének, aki az asszonyt eszméletlenül találta. Mentőket hívott, akik magához térítették és a Rókus kórházba szállították.

— **Orvosi körökből.** D. Graur Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vass-állóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcaból is.

Dr. Keppich Jakab orvos külföldi utjáról hazaérkezvén, működését újra megkezdte.

— **Brillians, gyémánt, arany, ezüst ékszerek, ezüstneműk, órák** előnyösen beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— **Az élet dala.** (Gyönyörű erkölcsdráma az Apollóban.) Az Asta Nielsen drámák óta most került a piacra egy hasonlóan nagyszabású erkölcsdráma, amely szebbnél szebb, megkapó jelenetekből áll. Az élet dalának első felvonásában megismerkedünk a csodaszép Ruht-vel, aki egy ezredes leánya. Az apja meghalt s neki férjhez kell mennie, hogy anyján és livéréen segítsen. Habár Lagó főhadnagyba szerelmes, egy dögazdag bankárhoz megy férjhez, mert csak így tud eleget tenni kötelezettségeinek. A főhadnagy nyolc év múlva találkozik ismét Ruht-vel, akinek ekkor már két gyermeke van. A férje egy éjjeli mulatóhelyen összehalál a főhadnaggyal, aki szemtanuja annak, hogy a bankár mint csalja meg szép feleségét a felvilági démonokkal. A második felvonás vége a borzalmas megoldást viszi a közönség elé. Az asszonyka mindent megtud, a hadnagyt már nem lehet, így öngyilkos lesz. Az élet dalát ma hétfőn mutatta be nagy sikerrel először az Apolló-színház és kedden megismétli. A műsor mellékkepeit szintén szenzációként kell fogadnunk, mert oly kiválóak. 177

— **Birtokcsere.** Aradon az elmúlt napokban a következő birtokváltások történtek: Gehl Károly és neje eladják az aradi Andrányi Károly-utca 1. sz. házat 18400 koronáért Kádár Ignác és nejének. — Halmos János eladja az aradi 1256. és 4889. sz. tjkvekben felvett S. Angyal-utca 3. és Bercsényi-utca 16. számú házakat 16000 koronáért Halmos Józsefnek.

— **Dobozgyártó és könyvkötészeti műhely áthelyezés.** Igen tisztelt megrendelőimet és a n. é. közönséget értesítem, hogy modernül berendezett dobozkészítő és könyvkötészeti műhelyemet Deák Ferenc-utca 38. szám alá helyeztem át. Tisztelettel Sárosi István.

— **A nyaraló és fürdőző közönség** figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárát és zenemű kölcsönző intézetét.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon.

TARKASÁGOK.

(A pénz beszél.) Bohémek beszélgetnek a kávéházban. En istenem, miről lehet beszélni huszonkettedike körül? Hát persze, hogy pénzről. És jöttek sorba a sóhajok: ha nekem pénzem volna! Az egyik — ha neki pénze lenne — elmenne Párisba, a másik autóbilt venne, a harmadik birtokot vásárolna.

— Bizony, bizony — sóhajtott az egyik — a pénz beszél fiuk!

Szomoruan bólogattak.

— Tényleg — mondta Győző — igazad van! A pénz beszél! Nekem például állandóan azt mondja: „Isten veled!”

(Az orvos és páciense.) Egy aradi orvos rendkívül súlyos beteget kezel. Már le is mondott életéről, de fokozott gondnal és odaadó ápolással mégis sikerült őt megmenteni. Mikor aztán a beteg már elhagyta az ágyat, megjegyezte az orvos:

— Na, most hogy már felgyógyult, megmondhatom barátom, hogy maga az egyedüli, akit sikerült ebből a betegségből kigyógyítanom!

A páciens egykedvűen válaszolt az orvos önértékes szavaira:

— Ugy — mondotta — hát nem hiába figyelmeztettek, hogy menjek más orvoshoz!

(Nem jön zavarba.) A Weitzer János-utcaban történt. A házaló nyakra-főre ajánlja portékáját egyik

első emeleten lakó urinőnek, míg végre ez megunja a sok beszédet és rá szól a házalóra:

— Ne huzzon föl, hagyjon engem békével, az uram el van utazva, mire föl vegyek most magától nyári szoklikat?

A házaló nem jött zavarba. Nyelt egyet, majd hamiskásan mondta:

— Kezit csókolom, van nálam valami, amire a nagyságának szüksége van, óriási előnye lesz belőle és pedig: — magyar nyelvtan kezdők számára...

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Felpanhár VITA-forrás a gyomorgésti azonnal megszűnteti

A vállalat tulajdonosa: 8271

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.

Kapható: Étes Ármin, Nagy Farkas Dalmel Lajos, Dúrr, Fejér Gyula stb. cégekknél.

SPORT.

+ **Aradi ifju sikere.** Impozáns keretekben folyt le tegnap Nagyszalontán a galamblovó-verseny. A minden tekintetben fényes sikerű versenyen Bohus István báró huszárönkéntes, Bohus Lajos báró aradi földbirtokos fia nyerte el az első díjat.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. M. Aszódon és Kassán.

Ceylon. Nem egészen hibetó. Majd előbb meggyőződünk róla. Ilyen ügyekben a szerkesztőségeket a legnagyobb óvatosság kell, hogy vezesse.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradmegyei szőlők állása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

Két aradmegyei községből és pedig Világosról és Nagyzerindről a szőlők állását illetőleg a következőt jelenthetjük.

Világos. A szőlők virágzása — bár nem egészen tökéletesen, — befejeződött. A júniusi sok eső nagyban előmozdította a peronoszpóra képződését. Vedekezni csak a gyors permetezéssel sikerült s így nálunk nem is tett valami nagy kárt. Mig az elemi csapások Világost kevésbé érték, addig a szomszéd községekben, így Kovász, Aradkövén, Gyorokon, Ménesen és Páloson felhőszakadászerű záporok, jégeső sűrűn követték egymást és jelentős károkat okoztak. Jelenleg a kötözési munkálatok folynak.

Nagyzerind. Az elmúlt hónap bő csapadékkal látta el a szomszéd földet, közben erős záporok is jöttek, jégverés még ezideig elkerült bennünket. A szőlő szépen elvirágozott s jól kötődött, csak egyes kései fajok ritkultak meg erősebben, azok is csak ott, ahol a metszést későbbben végezték. Peronoszpóra szórványosan egyes levele-

!!GAZDAKÖZÖNSÉG SZIVES FIGYELMÉBE!!

Zsákok és géptakaró ponyvák jó minőségben olcsón beszerezhetők

BRAUN MIKSA cégnél

Aradon, Boros Beni-tér 2. sz.

Minta és árajánlat bérmentve.

Telefon 594. sz.

4845

Nyári színes czipők és angol tenniss

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK már megérkeztek!!

Valámit a világhirn

SALAMANDER-CIPŐK

Hegyevárban, 1901
K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.
Képes árjegyzék díjtalanul.

ken mutatkozott, de ennek rendszeres permtezéssel elejét vették. Ugy a zöld-, mint a fásoltások szépen sikerültek. A bogycok szépen fejlődnek, bár más évekhez képest a tenyészet megindulása késlett.

— Terméskilátások Csanádban. Csanád-megyében a próbacseplések megállapítása szerint a gabonafélék eredménye gyengén közepes. Buza kis holdanként (1200 □-öl) átlag 6-7 mm. Rozs kis holdanként (1200 □ öl) átlag 8 mm. Zab kis holdanként (1200 □ öl) átlag 7 mm. Legjobb az árpa, amely kis holdanként átlag 8-9 métermázsát adott. Az 1911. évi eredményhez viszonyítva a visszaesés kis holdanként 3-4 métermázsá. A kukorica kitünően áll, a legutóbbi kedvező esők előnyös befolyása folytán kiváló eredmény várható.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 22

Készáru.

Kínálat, vételkérő kielégítő, 25 ezer mm. 15 fillérel magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.55 - 1.56	11.53 - 11.54
Buza 1913. áprilisi	11.87 - 11.48	11.8 - 11.86
Rozs 191 októberi	9.54 - 9.54	9.32 - 9.33
Tengeri 1912 júliusi	9.2 - 9.03	9.03 - 9.03
Tengeri 1913. májusi	7.53 - 7.54	7.54 - 7.55
Zab 1912. októberi	9.40 - 9.41	9.39 - 9.40

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Július 22.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	108.20
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	87.65
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	77.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	87.50
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	89.—
Magyar nyereleménysorsjegy kölcsön	208.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papírban	87.50
Osztrák járadék ezüstben	90.50
Osztrák járadék aranyban	113.—
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	87.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	153.—
Osztrák-magyar bankrészevény	21.05
Magyar hitelbank-részevény	852.50
Osztrák hitelintézeti részevény	652.50
Osztr.-magy.-államvasuti részevény	717.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.09
Német birodalmi márka	117.72 ¹ / ₂
Londoni vista	241.25
Páris vista	95.47 ¹ / ₂
10 márkás arany	23.54

A Temesvári Lloyd-Társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. július 22.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10.70	0.75
77	11.75	11.80
78	10.85	10.90
79	10.90	11.—

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	10.65	10.70
Rozs	9.30	9.40
Árpa	9.75	9.80
Zab	10.15	10.20
Tengeri	9.25	9.30

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1912. július 23-án, kedden:

Az ördög pirulái.

Látványos bohózat énekkel és táncokkal 14 képben. Írták: Ferdinánd Lalóne és Anical Bourgeois. Fordította: Fáy J. Béla. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Szeringinosz	Várday Jenő.	Sára	Benkőné
Babilás	Gyöző A.	Rodríguez	Cseh Ferenc.
Izabella	Vendrey V.	Bohóság	Nagy ády M.
Szottinez	Huszár K.	Bernadillo	Herold Ede.
Albert, festő	Dely Lajos.	Bigaró	Vass Jenő.
Magloire	Dr Bereki S.	Nagynő	László Ede.

Kezdeté este 8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. július 23-án

1. Mórítz és a képe. Humoros. — 2. Portugál szépségei. Természet után. — 3. A feledékeny. Dráma. — 4. Az öröklött kutya. Kacagató. — 5. A kövér aszszony veszedelme. Mulatságos. 6. Szarvasok etetése Máriacellben. Látványos. — 7. A gyógyíthatatlan alkoholist. Társadalmi dráma.

Előadások délután 1/2 7 órától kezdve esti 1/2 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Oránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma kedden, 1912. július 23-án:

1. Vizesések. Remek természetutáni felvétel. — 2. Kijátszott jötevő. Dráma. — 3. Házasságtörés. Vigjáték. — 4. Az élet dala. Szenzációs megható dráma 2 felvonásban. — 5. Tamy labdát rug. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/2 7 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Müsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Ö.zv. Jobb Jánosné ezuton mond hálás köszönetet a borbély és fodrász szakcsoport tagjainak, kik felejtethetlen férjem elhunytá alkalmával részvétüket fejezték ki.

Ö.zv. Jobb Jánosné

és gyermekei.

4728

Valódi angol Sandalok

Egyedüli lerakat. Gyári szabott árak.

20-24	K. 4.50
25-26	" 5.—
27-30	" 6.—
31-35	" 6.50
36-42	" 7.50
43-46	" 9.—

Kapható: 241-VI

Kutányi J. Arad,
Vörösmarty-utca 1. Telefon 335.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Mesés szép lesz az a hölgy

aki a HAJÓS-féle Ibolya Cremet használja. Az arcibőrt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

Ára egy tégelynek I kor., Ibolya hölgypor I kor. 20 fill. Ibolya szappá 70 fill.

Láb- és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „PEPPÓ“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a válladékokat megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. ::

Egy üveg ára utasítással I korona.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerésztárában ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Ajánlatunk

elsőrendű jól kiágatott, kéziverésű tetteglát szonali átvételnél 1000 darabonként 32 korona áron, Radnai-uti téglagyári telepünkön. Állandó nagy készlettel rendelkezünk. — Tisztelettel Aradi Kis- és Középső- és Agyaggyár Részvénytársaság. (Radnai-uton, a vámon belül) 4679

Kétféle sandiautert

egy lóra való, kéz alatt vennék. Ajánlatokat kiadóba „Steier” jellegére kérek. 4719

Eladó

több ezer tiszta, literes ásványvizes üveg Rubinstein Mórál, Minorita-palota. Telefon 189. 4703

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szop per zsöllye kapható, már 105 koronától kezdve, továbbá dívánok, ottománok I. és III. részű matracok, öszszecsukható vaságyak, gyermek-ágyak, levarott szalmazsákok legolcsóbb bevételési forrása Reiner J. Gyula kárpitos és díszítőnél. Lázár Vilmos-utca 1-2. sz. 4363

Kerti vetemények

saláta, káposzta bolhái és élősdiek ellen legbiztosabb a 2% os „Tabicotin Emulsió Vojtek”. Vojtek és Weisz Arad. 1-5251

Hulladék tüsifa

száraz, apró jutányos áron kapható Dengl fatelepen Kossuth utca végén. 4614

Egy jókarban lévő

billiárdasztal, olcsó áron eladó. Rosenberg Karoly, Bél. 4632

Vanília

egy zacskó ára 10 fillér, teljesen pótol egy rud legfinomabb vaníliát, alkalmazása azonban sokkal egyszerűbb és sokkal kiadóbb. Sütő-por Baking Powder, finom tészta készítéséhez. Németországban, Angliában és Franciaországban nem élesztőt, hanem Baking Powdert használnak. Egy zacskó ára 10 fillér. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad 1224

Kristály

szivarka-hüvely 100 darab 20 fillér; „Fregoli” szivarkahüvely 100 darab 32 fillér. Pichler Sándor papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Pianino

fekete, jó karban lévő prima gyártmányu 800 koronáért eladó. Cím a kiadóhivatalba. 4725

Egy 3 éves

8 lóerejű és egy idősebb 10 lóerejű, de most nyomtatott s teljesen javított kir. állam vasúti cséplőgar-nitúra eladó Kralovanszky Kálmán, Simonyfalva Arad m. 4731

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jóállás mellett jutányos áron és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

szép tolgakat

szép kell. Legajánlatosabb Vojtek Weisz Dentolin fogorvosja 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Tavaly

kereskedelmi végzett fiatalember, irodai gyakorlattal, állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, telekkönyvi ügyekben teljesen jártas. Ajánlatok „Megbizható” jellegre kéretnek. 4718

4 polgár t

és a női kereskedelmi szaktanfolyamot végzett nő Aradon irodai alkalmazást keres Cím a kiadóban. 4711

Négy polgárit végzett

ügyes leány alkalmazást keres, illetben pénztárnál vagy irodában. Esetleg vidéken. 4724

ALKALMAZÁST NYER.

Jó erkölcű ifu

asztalos tanulónak felvétetik Csernyik Jánosnál, Tökölly-tér 5. sz. 4654

Kertészt

keresek október 1-re, ki gyümölcsös, veteményes és szőlőskertem mellett parkot gondozna. Esetleg részes művelésre. Személyes jelentkezés, Kronstein Ernőnél. Temesfűzkuton. 4732

Fiatal segéd

vegyeskereskedésben alkalmazást nyerhet. Ajánlatok, vagy személyes megbeszélés Wittenberger Mór, Kovászi. 4673

INGATLAN.

Szőlőmely

(Heurwurm) ellen legbiztosabban mentheti szőlőtermését 1 1/2%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek” permetezése által. Vojtek és Weisz. 1-5251

Központi ingatlan- 491

forgalmi iroda Aulich Lajos-utca 2. Tyityán Testvérek, ahol a legbiztosabban lesz lebonyolítva házak, földbirtokok, szőlőbirtokok eladása és vévése. Ugyiszintén közközzöl pénzkölcsönöket házakra, földrekre és mindennemű ingatlanokra, a legelőnyösebb feltételek mellett.

Tőkebefektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Séga,

Tehén-utca 5. számú 4 szobás ház, szabad kézből eladó. Bővebbet: Butyán Julianna tulajdonosnénál, Körösböckény. (Arad m.) 4723

OKTATÁS.

Tanár

magyar, német, román, francia és olasz tanítást elvállal. Cím kiadóhivatalban. 4617

Kereskedelmi

szaktanfolyam és nyelviskola Augusztus 1-én újabb tanfolyamok kezdődnek. Könyvitel, gyorsírás, gépírás, magyar, német, francia és angol levelezés. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet. Ziffer Sándor József főherceg-ut 7. I. em. 4645

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Vörösmarty utca 1. szám, a színházzal szemben, csinosan butorozott különbejáratu utcai szoba, egy, esetleg két ur részére. 4707

4 szoba,

fürdőszoba, villanyvilágítással, modern lakás, belvárosban, november 1-ére kiadó. Bővebbet Waldmann ékszerüzletében, Szabadság-tér. 4656

Sziny-gözlüldőben

butorozott szobák kiadók. 4852

Két csinosan 4733

butorozott szoba, egy vagy két ur embernek kiadó. Szent Péter-tér 9.

2 helyiség

mely műhelynek, raktárnak, esetleg lakásnak alkalmas, kiadó. Hasszinger-utca 5. 4735

Kopott parket

félkörfényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával dörzsöli fel. 1-5251

ÜZLETEK.

Vidéken

100.000 korona forgalmu vegyes kereskedés, italmérséssel együtt, bérbeadó, esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4696

Régi, jömeneteli

fűszerüzlet sütődével kapcsolatban, betegség miatt, azonnal átadó. Cím kiadóhivatalban 4709

Egy jóforgalmu

üzlet más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban. 4650

Vendéglő

betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4666

Jömeneteli

régii fűszerüzlet italmérséssel, más vállalkozás miatt, azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4729

Virágok és rózsák

élsődei és bolhái ellen használjon 2%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek.” Siker biztosítva. Vojtek és Weisz, Arad. 1-5251

KÜLÖNFÉLE.

Özvegy urinő

felvállal egy vagy két iskolás leányt a jövő tanévre teljes ellátásra. Cím a kiadóban. 4701

Lippán

egy modern épület betegség miatt eladó, vagy hosszabb időre bérbeadó. A lakás beosztása: 2 utcai, 1 udvari szoba, lakható zárt folyosóval, téli, nyári konyha, mosóüst házzal, élelmi kamra, továbbá virágos kert, baromfi udvar, lakamra és veteményes kert, a kut, mely Lippának a legjobb ivóvize, az épület hátsó végén áll. Vevő, vagy bérlő szándékozók forduljanak a tulajdonoshoz, Braun Alberthez, Lippa, 692. 4716

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszerűen, legjutányosabb áron, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-utca 30. 4121

Diamant Jász

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskoláva szemben) épület és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 3951

Ügyes kárpitos 1211

ajánkozik a szakmába bármely kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thökölly-tér 7. 1211

Legköllemezőbb

és legpompásabb zamatu üdítő italt készítenek a Földes gyógyszer-tár által hozott Citronellel. Nékülözhetetlen hűsítő, üdítő, szomjúságot csillapító szer, különösen ajánlható ott, hol jó ivó víz rendelkezésre nem áll. A legrosszabb ivó vizet is sterilizálja. Egy adag 6 fillér. 1224

Gummi cikkek

Legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 1-5251

Taxameteres

Bér-autok
Telefonszám
816
2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2111

Zálogház-

ből arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz. 2111

Telefon 387. sz.

I. rendű 253-as számú szabadalmazott hornyolt és közönséges
**Fedélcserép,
Portlandcement,
Gipsz,
Fedőlemezek,
Nádfonat és
Mész**

legolcsóbban kapható

4575

Braun N. A.

cégnél

Arad, Boros Beni-tér 7.

Legcélsebb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyazintén háztartási, vendéglői és nagy hűtők gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyárában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Mintaraktár

Deák Ferenc-utca 8. (Kalap-Bazár mellett.)
Különlegesség szénsav és légnomású sörkímérő szekrényekben. 3411

**Elsőrendű
mész,
cement,
gipsz**

és mindennemű építési anyag olcsóbb mint bárhol. Megrendelések gyorsan és pontosan intézettek el. 1681

Virág Kálmán

építési anyagraktára

Arad, Erzsébet királyné-körút 59.

A mesterdalnok...

Cipóm szép és tökéletes, Benne járni élvezetes, Mert ha cipőt szegzek, varrok, Rajt' van 3681

kaucsuk-sarok.

Pathefonok

és Pathe-lemezek. a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 8741

**Alkalmi vétel
és eladások**

ékszertárgyakban
arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra és Ékszerész

Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcserélhetnek. Telefon 438. Telefon 438.

Házlebontás miatt üzletemet
Deák Ferenc utca 7. sz.
alá helyezem.

A raktáron levő villamos csillár és lámpákat leszállított árban adom el.

Diamant Ferenc

villamos szerelő. 3161

**Legjobb
kerékpárok**

kedvező fizetési
feltételek mellett

kaphatók 118.

Kalmárnál

Salacz-utca.

16856—912.

Hirdetmény.

Az 1912. évi június hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 7 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1912. évi július hó 24-ől számítható 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint: Lengyel Péter, Kolman Gyula, özv. Csobay Jánosné, Fűzes Beria, Baumgartner József, Szeitz Péter, Birkenhauer Miklós, kik italméresi engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségél, észrevételeket.

Arad, 1912. július hó 19.

A városi tanács.

A fürdőidény meglepő női

kalap újdonságai a

„Kalap Bazár”

kirakataiban vannak kiállítva.

4175